

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Scînteia

SUPLIMENT LITERAR-ARTISTIC

tineretului

Anul VIII
Nr. 52 (379)
12 pagini — 3 lei
Simbătă
31 decembrie
1988

Sub semnul muncii pentru țară

La cei 41 de ani pe care îi implinește Republica, istoria patriei ni se înfățișează, mindră și luminoasă, sub auspiciile atit de generoase ale izbinzii idealurilor de libertate națională și dreptate socială, de progres și pace.

Anul care stă să înceapă este anul în care comuniștii, tinăra generație, întregul nostru popor vor întâmpina, cu noi și tot mai minunate fapte de muncă și viață, Congresul al XIV-lea al partidului și cea de-a 45-a aniversare a victoriei revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă.

Iată, așadar, un an al muncii sub însemnele demnității și libertății. Iată, așadar, un an al angajării revoluționare care ne solicită cu întreaga noastră capacitate creatoare, cu întreaga noastră forță și putere de muncă, oferindu-ne șansa și privilegiul de a fi contemporani și făurari ai celei mai luminoase pagini din istoria multimilenară a patriei — „Epoca Nicolae Ceaușescu”.

Iată patria de azi, infloritoare, tumultuosul spațiu în care se făuresc și se călesc conștiințe, iată generosul mesaj de care arta și cultura noastră au mîndria și datoria de a-l reflecta spre gândul și fapta tinerei generații, investită de partid, de secretarul

„SUPLIMENTUL LITERAR-ARTISTIC”

(Continuare în pag. 11-a)

*Primiți drept recunoștință
După datina străbună*

*Urarea ce v-o trimite
Toată patria română*

(Din urarea de An Nou, a copiilor și tinerilor patriei)

A fi, a spune cuvinte, a exista, într-o țară ca o inimă, într-o limbă ca un suflet, construind, firesc, o lume a faptei, trăind bucuria clipei de azi, a celei de mâine, acum, cînd flori de cireș, albe petale, coboară spre noi și cern un timp al devenirii, al rodniciei, iată, un an își ia bun rămas, un altul ne cheamă, ne așteaptă să-i dăruim noi împliniri; acum, cînd prin albul zăpezii ne zîmbește lumina bunelor dimineți, să ne gândim la vremea ce va să vină, cu dragoste, construind turnuri de veghe din cuvinte, mereu căutînd să le descriem frăm taina, să le supunem, — blînde și fragile cuvinte — purtînd mereu în gînd responsabilitatea pe care o avem noi, tinerii poeți, față

de limba în care ne exprimăm, de marea ei literatură; iată, un an se pregătește să devină trecut, să dispară în neliniștea infinitului și a memoriei noastre; îmi pare că niciodată nu ne

albe, neatîns încă de mîna și gîndurile noastre, ce închid în ele o fărîmă din suflet; o joacă a literelor, construind stări noi, descoperînd mereu alte forme de expresie, înfruntînd curajos

gest firesc, desenînd literele, pictînd poeme întregi pe fragila, neatînsa piele a colilor de hîrtie, cu teamă, cu liniște, cu împlinire; și, cum zăpada își scrie povestea cu literele fulgilor căzînd pe pămînt, tot astfel albul colilor își așteaptă și el povestea, ca un bloc de marmură, încrezător în forma ce i se va da; și, printre rîndușile așternute frumos de pașii noștri pe albul iernii, printre cele rămase în perla de gheață a memoriei, acum, chiar acum, fragilele flori de păpădie ale sufletului își împrăștie lacom adierea de puf.

DANA OPRÎȚĂ

Inscripție pe zăpadă

simțim mai buni și mai curajați sufletește, ca în secunda aceluși miez de noapte, cînd parcă orice noțiune a timpului este anulată; un alt an așteaptă, cuminte, clipa cînd va deveni prezent — să-i dăruim dar talentul și tineretea noastră, emoția pe care o încercăm în fața colilor

marile teme ale literaturii, ale artei, în căutarea unor zone ale spiritului încă nedescoperite; a fi, a spune cuvinte, a ști să bucuri și să te bucuri, a colora existența cu visele noastre curate și bune, a te implica în destinul limbii române, în patria ei de cuvinte și totul, într-un

DIN
CUPRINS

Pagina 3

- O monumentală sinteză „TRANSILVANIA, STRĂVECHI PĂMÎNT ROMÂNESC” de general-locotenent dr. Ilie Ceaușescu
- Ediția a doua, revăzută și adăugită

■ CENACLUL LITERAR-ARTISTIC CONFLUENȚE

- La sfîrșit de an — la un nou început de an
- Reportaje din turneele cenaclului
- Poezii citite în cenaclu

Paginile 6-7

Paginile 8-9

- ANUL LITERAR 1988 — Ce cărți, ce autori v-au suscit interesul în anul ce se încheie?
- ANUL ARTISTIC 1988 văzut de cronicarii noștri

- Popasuri. La est de Valdai
- Redescoperirea muzeelor
- Tabela de marcaj
- Romanul foileton: Dragostea în vreme de ciumă de Gabriel Garcia Márquez

Pagina 11

Omagiu Republicii

● Aniversarea a 41 de ani de la proclamarea Republicii a prilejuit organizarea, la Centrul de creație și cultură socialistă „Cintarea României” pentru tineret din Buzău, a unei manifestări complexe cu tema „Proclamarea Republicii — concretizare a aspirațiilor și luptei maselor populare din România, sub conducerea P.C.R., pentru democrație și progres, pentru socialism”, urmată de un spectacol omagial având ca generic „Patria, sub tricolorul său nemuritor”.

● La Centrul de creație și cultură socialistă „Cintarea României” pentru tineret din Galați a fost prezentat spectacolul intitulat „Din inimă te cînt, patrie socialistă”.

● Un recital de versuri cu genericul „Cîntec pentru Republică” a fost susținut de tinerii din Tirgu Jiu.

● De asemenea, la Centrul de creație și cultură socialistă „Cintarea României” pentru tineret din Slatina a fost organizat simpozionul „30 Decembrie 1947 — piatră de hotăr în istoria patriei” și spectacolul omagial „Te slăvim, iubit pămînt strămoșesc”.

● Cu prilejul zilei Republicii, tinerii din Balș au fost protagoniști și participanți la spectacolul „Drum de aur țara noastră are” și au vernisat expoziția de artă populară „Tradiție și continuitate pe meleagurile Oltului”.

Expoziție de design

Alexandru Ghilduș, absolvent al Institutului de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” și membru U.A.P. secția Design, este autorul unei foarte vizitate expoziții — a patra sa „personală” — deschisă la Galeria Căminul Artei. Efortul artistului de a face obiectele din jurul nostru mai frumoase, mai armonioase, și mai atrăgătoare din punct de vedere estetic este răsplătit de atenția și interesul publicului, care își manifestă curiozitatea și admirația față de creațiile pe care sperăm să le vedem cît mai curînd produse de industria noastră. Toate lucrările expuse — de la aparatul de proiecție, diaproiector automat, radioreceptor, ceas electronic, lămpi de masă, pînă la microscopul și mobilierul ambiant — constituie tot atîtea proiecte propuse de Alexandru Ghilduș unor unități industriale pentru a le produce în serie. Lista premiilor primite de-a lungul anilor de către A. Ghilduș constituie o serioasă garanție de competență novatoare în materie de design industrial. (F. P. Micșan).

La „Țăndărică”

Teatrul „Țăndărică” prezintă pe perioada vacanței o serie de spectacole amuzante și atractive pentru micii spectatori: Vitejii cetății Bade-Bade, Vîntură lume, Boroboacă, Ileana Sinziana, Elefântelul curios, Bu Ali (toate la sala Victoria), O fetiță mai cu moț, Carțea cu jucării, Motanul încălțat, Anotimpurile minzului, Tigrșorul Petre (acestea din urmă la sala Cosmonauților). Organizatorii nu uită să adauge, atunci cînd anunță programul vacanței, că „toate păpusile vă urează «La mulți ani!»” (F. P.).

„Echinox”-20

Aflăm că cea mai cunoscută revistă studentească, Echinox-ul studenților din Cluj-Napoca, a

dat la „Echinox” cotizația de entuziasm, de frenezie intelectuală, de pasiune, totul dublat de o matură seriozitate, de dorința de împlinire, de dragostea pentru cultură, pentru lumea mirifică a literaturii. Să ne amintim, deci, câteva, doar cîteva dintre multele nume de „echinoxști”: Eugen Uricaru, Marian Papahagi, Petru Poantă, Dinu Flămînd, Adrian Popescu, Ion Mircea, Horia Bădescu, Ion Vartic, Aurel Codoban, Ion Cristofor, Ioan Moldovan, Gheorghe Perian, Virgil Podoabă, Ion Simuț, Al. Cistelecan, Ioan Buduca, Ioan Grosșan. Așa cum menționează criticul literar Ion Simuț, „Echinoux”-ul a început și continuă sub semnele tinereții creatoare. „Capitalul nostru cel mai de preț e entuziasmul și tinerețea” se scria în primul număr al revistei. Frumoasă și rodnică încredere!

Premieră

„Astă-seară stau acasă” se intitulează noul spectacol realizat de colectivul artistic al Teatrului Mic. Premiera a avut loc marți, 27 decembrie 1988. Protagonistul acestei montări este actorul Ștefan Iordache. Textul aparține tinerilor Toni Grecu Arhire și Doru Antonesei, muzica — Nicu Alifantis, mișcarea scenică — Roxana Colceag. Regia este semnată de Silviu Purcărete.

implinit 20 de ani. În toată această perioadă, revista clujeană, devenită prestigioasă pe plan național, s-a manifestat ca o excelentă școală de literatură. Acum, la bilanț, „Echinoux” poate afla, la o strigare a catalogului, personalități ale literaturii noastre, ale poeziei, și criticii literare care, cu ani în urmă, în studenție, și-au făcut ucenicia pe spațiul generoaselor sale pagini. Promoții după promoții de studenți și-au

Lecturi fundamentale

Baladă de om tinăr

„Și-am zis verde de albastru, / mă doare un cal măiastru, / și-am zis pară de un măr, / minciună de adevăr, / și-am zis pasăre de pește, / descleștare de ce crește, / și secundă-am zis de oră, / curcubeu de auroră, / am zis os de un schelet, / am zis hoț de om întreg, / și privire-am zis de ochi / și că-i boală ce-i deochi. / Frunză verde de albastru, / mă doare un cal măiastru...” Omul care a scris această poezie, un anonim de geniu, avea totuși un nume pe care l-am aflat, în 1967, pe coperta cărții sale „Oul și sfera”. Probabil că dacă acest om s-ar fi născut cu șase secole mai în urmă, poezia lui, închipuită, măiestrită, mingiață, potrivită, s-ar fi scris „pe un fluierăș de os, / din osul de la picior / care-mi cîntă cu fior, / și din osul de la mină / fluierînd o săptămînă, / din osul de la arcadă / recea lumii acoladă / peste două oase mari / unde stau ochii polari”. Cunoștea, acest genial anonim care pînă la „Oul și sfera” mai luminase poezia lumii și simțirea noastră milenară cu „Sensul iubirii”, „O viziune a sentimentelor”, „Dreptul la timp”, „Il elegii”, „Roșu vertical”, cunoștea acest om — la perfecție ritmul poeziei populare, respirația pe fluier și pe silabă, zisă „pe-un picior de plai”. Tinăr fiind prin luminișurile și pașiștile limbii române, omul zice o lungă și nemuritoare baladă, însăși imbierea lui zilnică, însăși inima lui ca soarele și sufletul lui ca pasărea cîntătoare: „Și-am zis verde de albastru, / mă doare un cal măiastru, / pe care mă țin călare / cu capul la cîngătoare, / cu călcîiul la spinare / și cu ochiul la potcoave, / și cu inima-n silabe / și mă duc mări, mă duc / ca toamna frunza de nuc, / ori ca iarna frunza albă / de la floarea de zăpadă...” Bună vreme, omule! ai vrea să-i spui cîntărețului, dar n-ai puterea să-l intrerup: „Frunză verde de albastru, / mă doare un cal măiastru...”

Decembrie — versuri din cîntarea-cîntărilor noastre de Nichita Stănescu: „Și-am cîntat din coasta mea / din vertebra ca o stea, / de-a-ncălecare pe-o șa, / pe o șa de cal măiastru, / foaie verde de albastru.”

Itinerar plastic bucureștean

● Sîntem invitați la Galeria „Orizont” din Bd. N. Bălcescu nr. 23 pentru a viziona expoziția de tapiserie a Sandei Bucur și pe cea de sculptură a lui Pavel Bucur.

● La Galeriele de artă „Eforie” expune, pictură, Elisabeta Dorobăț — reunind lucrări de sensibilitate și vibrație.

● Din catalogul expoziției lui Marian Condruz, deschisă la Casa de cultură a Ministerului de Interne: „Culorile captivante, elementele insolite de semiotică a imaginii, arhitecturile lumii sint întotdeauna altele, impunînd efort lectorial, producînd surpriză și sentimentul plenitudinii”.

„Cîntare pentru oamenii de azi”

S-a încheiat concursul interjudețean de poezie „Cîntare pentru oamenii de azi”, desfășurat sub egida revistei „Familia” din Oradea. Un juriu condus de eseistul Radu Enescu a acordat 13 premii, laureații fiind, în cea mai mare parte, tineri. Printre premiați se află: Mariana Bodolică (Iasi), Cristina Prisăcaru (Botoșani), Silvia Negru (Timișoara), Gh. Borovină (Brăila), Ioan F. Pop (Oradea), Manuela Horopciuc (Iasi).

Tinerii patriei

Publicația realizată de sectorul Șantiere ale tineretului al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist se intitulează, în mod emblematic, Brigadierul. Numărul din decembrie 1988, apărut zilele acestea, își dedică paginile unor evenimente sărbătorești ale acestui sfîrșit de an și evidențiază efortul constructiv care îi caracterizează pe tinerii patriei, contribuția lor entuziastă de gînd și faptă revoluționară la devenirea contemporană a României socialiste. Din sumar: „Imn de slavă ție, Românie! — Republica 41” (St. Dorgoșan), „70 de ani de la fîurirea statului național unitar român” (Constantin Stan), „Semnăm în cartea patriei: prezent!”, poemul „Din inimă urare”, de Ștefan Mitroi, grupajul de articole aflat sub genericul „Gînd de brigadier”, reportajul „La Șantierul Național al Tineretului Canal magistral Siret — Bărăgan”, „Insemnări de scriitor” de Neagu Udroui și Gabriela Hurezean, cronică plastică și cronică literară. Acestora li se adaugă o rubrică despre fotbal, sportul atît de îndrăgit de toți tinerii, informații diverse, umor... Realizatorii numărului: coordonarea — Sorin Ovidiu Bălan; redactor-responsabil — Constantin Stan; prezentarea grafică — Gab. Florea; fotografii — V. Tanasoff, O. Plecan, M. Cucu.

Ce e nou la Centrul de librării Dimbovița Interlocutor azi Silviu Gheorghiu

— Stimate tovarășe director, aveți de 45 de ani o activitate neîntreruptă în librării. Ce înseamnă librării pentru dv.?

— Librării este sufletul profesiei mele. Lăcșul pe care aș dori ca nimeni să nu-l ocolească, locul în care cititorii trebuie să găsească tot ceea ce le poate satisface cerințele spirituale.

— Inițiat în anul 1973, Centrul de librării Dimbovița a cunoscut o dezvoltare deosebit de intensă în acești ani.

— Ne desfășurăm activitatea în municipiul Tirgoviște și în centrele muncitorești Moreni, Pucioasa și Fieni, cuprinzînd o rețea de 25 librării dintre care 14 în construcții noi, moderne. De remarcat că numai în municipiul Tirgoviște funcționează 15 librării, printre ele unitățile etalon: Complexul editorial central, Casa cărții, Librării Mondial. Este prevăzută darea în folosință în prima parte a anului 1989 a două noi librării în municipiul Tirgoviște și a alteia în orașul Moreni. Pînă la sfîrșitul anului 1990 vom cuprinde în sfera noastră de activitate și orașele Găești și Titu.

— Una dintre preocupările dv. importante este popularizarea cărții prin organizarea unor acțiuni specifice.

— Gîndindu-ne în perspectivă, la cititorul de miine, sîntem preocupați de atragerea tineretului spre lectură. Avem o colaborare fructuoasă cu Comitetul județean U.T.C., Organizația de pionieri și Inspectoratul școlar, cu ajutorul cărora organizăm acțiuni de difuzare în licee și școli sub genericul „Acțiunea diriginților”, activități în căminele de tineret și în grădinițele de copii. Periodic organizăm expoziții tematice, acțiuni pe titlu de carte, saloane ale cărții pe care le itinerăm la Centrul de creație și cultură socialistă „Cintarea României” pentru tineret, prin cluburi muncitorești sau centre de creație și cultură socialistă „Cintarea României”.

— Prin atenția pe care ați acordat-o propagandei cărții și discului, Consiliul cultural, Centrala editorială și Casa de discuri Electrecord v-au onorat cu găzduirea unor acțiuni de prestigiu: deschiderea oficială pe țară, la Tirgoviște, a Salonului Cărții Românești, expoziții ale cărții sovietice, expoziții anuale ale discului românesc și expoziții ale discului sovietic, bulgar și cubanez.

— Nu numai atît. Printre studiere atentă a cerințelor publicului și o consultare permanentă a specialiștilor, am asigurat o varietate de cărți cu un însemnat impact educațional. Pasiunea, dăruirea și competența cu care a muncit harnicul nostru colectiv au fost onorate cu acordarea locului I pe ramură în anii 1976, 1986 și 1987.

— Cum trebuie să fie librării ideal?

— Să iubească meseria aleasă, să fie un sfîtuitor competent și cinstit al cumpărătorului, pentru că satisfacția muncii lui vine în timp, atunci cînd tînărul cărui i-a recomandat o carte va deveni un pătimaș al lecturii.

— Ce cărți se cer și se cîtesc mai mult?

— Cu ani în urmă făceam eforturi deosebite pentru impulsivitatea difuzării cărții, organizam standuri chiar cu plata în rate. Azi, gustul pentru lectură s-a diversificat în mod impresionant, ceea ce a făcut ca România să se înscrie printre primele 10 țări din lume din punct de vedere al numărului de tipărituri. Marele public dorește cărțile care reprezintă valori spirituale de excepție. Consider că tot ce slujește instruirii, educației tinerei generații trebuie să se bucure de o atenție deosebită din partea editorilor.

ARETA ȘANDRU

Sub semnul muncii pentru țară

(Urmare din pag 1)

său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să își exercite mandatul de puternică forță socială, viitorul însuși al națiunii noastre socialiste.

Ne așteaptă un an de efort, dar și de inițiativă. Ne așteaptă un an în care trebuie să muncim mai mult și mai bine. Pentru noi, pentru țară, pentru popor.

Fie ca anul ce vine să fie un an al muncii pentru țară, un an al muncii pentru noi, pentru binele și măreția României socialiste.

Un an în care, prin creațiile artei și culturii noastre socialiste, să ne

sporim prestigiul, participarea strălucită în marele dialog al artei și culturii universale.

Sub aceste însemne generoase începem un nou traseu de muncă și luptă revoluționară, ne asumăm apartenența, forța și demnitatea de a fi noi înșine.

Gîndurilor și simțămintelor de aleasă stimă, prețuire și recunoștință ale tuturor tinerilor și copiilor țării față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, față de tovarășa Elena Ceaușescu, le-au dat o vibrantă și atît de pilduitoare expresie urările rostite, după datina străbună, acum, în preajma Anului Nou, prilej de a

reafirma hotărîrea fermă, de neclintit a celor mai tinere vîrstare ale patriei de a se consacra cu întreaga energie și forță creatoare, cu întreaga pasiune și competență, cu întregul elan și romantism revoluționar înfăptuirii cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Rostite acum, la confluența de ani, și — mai cu seamă — în pragul unui an de istorică însemnătate, aceste cuvinte dobîndesc înalta semnificație a maturității și responsabilității noastre patriotice și revoluționare.

O MONUMENTALĂ SINTEZĂ

„Transilvania, străvechi pământ românesc“

de general-locotenent dr. ILIE CEAUȘESCU

Ediția a doua, revăzută și adăugită

„Istoria Transilvaniei este o parte inseparabilă a evoluției românești binielenare, unitară în liniile ei de exprimare fundamentale, este o componentă a îndelungatului proces istoric ireversibil care a plămădit statul național unitar în anul 1918. „Unirea - arată secretarul general al Partidului Comunist Român - este rezultatul firesc, logic al îndelungatei dezvoltări istorice a poporului român, al luptei sale pentru dreptul de a fi liber și stăpîn în propria țară. Din cele mai vechi timpuri, idealurile unirii, libertății și independenței au însușit permanent poporul român, constituind făclia care a luminat, generație după generație, drumul spre dreptate, spre progres, spre o viață mai bună, liberă și demnă“.

Sub aceste generoase și atât de impresionante auspicii își începe exemplara sa sinteză general-locotenent doctor Ilie Ceaușescu, sinteză intitulată atât de su-

gestiv și de emoționant „TRANSILVANIA, STRĂVECHI PĂMÎNT ROMÂNESC“, apărută de curind la Editura Militară, într-o a doua ediție revăzută și adăugită. Ne aflăm, fără îndoială, în fața unei sinteze istorice, - dar nu numai istorice! - prin care se restituie ființei noastre naționale și sociale o perspectivă a adevărului într-o viziune integratoare, cu adevărat monumentală.

Tinărul cititor și, în egală măsură, tinărul creator au la îndemînă o adevărată deschidere către adevăr și realitate, o călăuză în înțelegerea atât de frământatei, dar și atât de demne și eroice noastre istorii.

Cu această lucrare de referință, istoriografia noastră, cultura națională se îmbogățesc cu o binevenită contribuție care stă sub vorba și sub fapta cărturarului: „Biruit-a gîndul!“.

Unicitate și unitate de gînd și faptă

O istorie, o geografie, o cultură, o stare de spirit, Transilvania este parte a unui întreg de nedesfăcut, ca Moldova, ca Muntenia, ca Oltenia, ca Banatul, ca Dobrogea, la rîndul și în felul lor. Parte, aici, nu în sens cantitativist sau nu în primul rînd, ci, mai degrabă, calitativist, deci ca element de structură, ca dat ireductibil în ordinea ființei unei țări, a unui popor. Parte, ca „permanentă vatră de locuire și organizare social-politică românească“, așa cum o socotește și frumos și adevărat istoricul prestigios, general-locotenent dr. Ilie Ceaușescu în această „Transilvania, străvechi pământ românesc“, acum la a doua ediție revăzută și adăugită.

Vatra, în reprezentarea tradițională, era centrul, ca „inimă“ a casei. Prin analogie, fiecare parte face posibil întregul, care stă pentru el, dar și prin el, este „vatră“. Căci întregul stă numai în toate și prin toate și are centrul peste tot, în cimpul său.

„Vatră“, Transilvania a fost și este și va fi prin chiar geneza întregului, și a ei, și din timpul acesteia. Chiar cînd geopolitic a fost desprinsă de spațiul ei de sine, de pămînt, de simțire, ea n-a încetat să fie țară, să fie a țării. Tărâni străși și Horea în avangarda istoriei, Mihai voievod Viteazul și memorandumii, în perspectiva Marii Uniri, cărturarii de atîta suflet care au fost luminisții, de la Samuil Micu la Gheorghe Șincai și Budai-Deleanu, în enumerare exponențială, au însemnat, mai cu seamă, ardentă și continuă construcție românească. „Tărâni, pături sociale mijlocii care vor duce o susținută luptă de rezistență pentru apărarea autonomiilor românești...“, unirea săvîrșită de Mihai „a devenit un simbol și un îndemn la lupta hotărîtă și necurmată a românilor de pretutindeni pentru unitate național-statală, pentru independență“, „Români transilvăneni au avut... o bogată viață spirituală racordată, prin toate formele de manifestare, direcțiilor fundamentale ale evoluției culturii românești naționale“ demonstrează și probează, cu subtilitate și forță, autorul.

Cu o istorie atât de dramatică, Transilvania nu și-a pierdut nicînd „matricea“ sa, totuna cu aceea a românității însăși, ba a lucrat cu îndirjire la sporirea ei. Conservînd cele „mai reprezentative forme de cea mai autentică expresie dacoromană“ și dezvoltîndu-le original, adăugîndu-le noi dimensiuni, Transilvania este martor al continuității poporului român „în vatra strămoșească“ și oglindă pură a forței sale de creație, de neîntreruptă creație, ca „întinare în orizont“, pentru a zice astfel după Blaga.

Creația populară, „tradiția scrisului“, marile tipărituri din timpul evului mediu, dintre ele îndeosebi *Palia de la Orăștie*, pictura, sculptura, arhitectura, marea cultură luministă cu istoriografia ei, cu lingvistica și filosofia, cu patosul pe care apostolii ei l-au pus în educația poporului, în spiritul libertății și demnității naționale, sînt convergente în înălțătoarea idee a unității tuturor românilor. Moment crucial, situat între tradiție și modernitate, cu rădăcini adînci în istoria autohtonă, subliniază original autorul, „secolul românesc al luminilor“, tocmai prin această asumare a trecutului pentru prezent și viitor, s-a putut afirma ca o mișcare cu impact „extraordinar“ în cimpul „întregii evoluții a luptei pentru libertate și unitate“ (p. 78). Coroborînd această lectură a culturii transilvane la ceea ce tot autorul spune cu puține pagini mai înainte: „unitatea culturală a neamului românesc ce a premers unității sale statale, a fortificat ființa sa etnică și a conturat premisele hotărîtoare pen-

tru dezvoltarea conștiinței naționale“, ne putem da seama încă o dată, și aici, poate, în modul cel mai eclatant, de vocația constructivă, de pasiunea în dăruire ale marilor cărturari. General-locotenent dr. Ilie Ceaușescu pune accentele de tot trebuitoare, menite să ajute la determinarea și mai exactă a luminismului transilvănean, „secvență“ astrală în întreaga istorie a poporului român.

Carte despre un „ținut“ care nu este doar al geografiei, ci și al ființei noastre, mai cu seamă al acesteia, pentru iubitorul de țară, deci de adevăr, pentru oricine iubește adevărul, *Transilvania, străvechi pământ românesc* ne redescoperă și ne reproiectează. Căci o bună carte despre trecut este și o bună carte despre viitor.

GH. VLĂDUȚESCU

Viața și istoria

Cu adevărat Cea Dintii Carte a Națiunii, *Istoria* poate sta și drept carte a cărților, cu alte cuvinte drept pre-text sau text original al palimpsestului literaturii, și aceasta nu doar în calitate de suport informațional. Firește, prima datorie a unui creator este aceea de a-și conștientiza în mod responsabil propria istorie, cea a persoanei fizice definibile prin parametri biografici, ca pe o *pars pro toto* a Historiei Magna, dar lectura creatoare pe care aceasta o aplică evenimentialului consemnat de biblioteca de specialitate este efectuată nu numai în litera ei, mai ales, în spiritul ei. Lecția istoriei este implicită literaturii atît în temporalitatea ei, cît și în a-temporalitatea ei. Cronologia, investigarea pînă în cele mai mici detalii a faptului concret, studiul repercusiunilor la nivel micro- și macrosocial, adică impresionanta cantitate de erudiție pe care o adăpostesc tomurile, bibliotecile, arhivele, muzeele este dublată de lecția cu multiple consecințe pe care o descifrăm în spatele paginii scrise. Există o morală a istoriei, care poate fi tradusă și ca o sugestivă deontologie a ființei umane. Istoria este, mai întîi de toate, o pildă neperisabilă cu care este confruntată conștiința artistului, a fiecărui om de bună credință.

Cu atît mai mult, scriitorul tînr vede în lecția istoriei un complement necesar pentru a sa *ars poetica*. El trebuie să cunoască - așa cum scrie un autor într-un moment de mare inspirație - „operele complete“ ale neamului pentru a se auto-edifica în lumina genuină a adevărului. O asemenea carte indispensabilă conștiinței celui aflat la primii pași pe drumul creației este și *Transilvania, străvechi pământ românesc*, datorată unui istoric de prestigiu și competentă, general-locotenent dr. Ilie Ceaușescu, recent reeditată într-o versiune revăzută și adăugită, împreună cu prețioase reproduceri după hărți în circulație, pînă acum, numai în mediile specializate, parte din ele exis-

tente și în *Atlasul pentru istoria României* (1983). Nu te poți considera român autentic dacă nu cunoști în profunzime istoria poporului și a statului român, iar Transilvania este însuși leagănul românității, tărîmul în care s-a săvîrșit etnogeneza românească. Sintem, efectiv, în posesia unui corpus de mărturie elocvente ale istoriei Țării Românești Transilvania, care se constituie în tot atitea argumente de înaltă ținută și probitate științifică aflate la îndemina cititorului (ne)specializat, oricînd utilizabile într-o dezbateră corectă a acestor probleme de maxim interes. Aminteam, la începutul acestei intervenții, de dimensiunea a-temporală a istoriei. Istoria nu este și nici nu poate fi o știință dominată de formalism, în care faptele odată elucidate sînt clasate într-o arhivă inertă. Dimpotrivă, ea dezvoltă o adevărată vocație combativă, se implică neîncetat în contemporaneitate, își impune perspectiva în toate domeniile cunoașterii. Istoria este și va rămîne o disciplină în care este și va solidariza cu clipa, într-o dialectică a fertilității și neîntreruptei întemeieri. Nu putem niciodată vorbi de trecutul istoric, ci de un prezent peren, expresie deopotrivă actualizantă și prospectivă a acesteia continue ființări. A pătrunde istoria, a-i explora sensurile aflate într-o entropică dispersiune în timp și în spațiu, înseamnă, cred, a-i descoperi organicitatea. Sintem, astfel, pe rînd, contemporanii lui Avram Iancu, al lui Horea „rex Daciae“, al lui Doja și al lui Șaguna, ai corifeilor „Școlii ardelenice“ și ai memorandumistilor, al lui Goga și al lui Vasile Goldiș, al tuturor făuritorilor Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918, cea care desăvîrșește în istorie națiunea și statul unitar român. Mai mult, sintem fiecare dintre noi o restituire infiorată a destinului de luptător, care străbate în (și cu) chip de carte, drumurile infinite și consubstanțiale ale Istoriei.

DAN SILVIU BOERESCU

Demnitatea adevărului

„Dintotdeauna, românii au trăit și au muncit, au creat și au luptat pentru libertate, unitate și dezvoltare de sine stătătoare, în vatra lor strămoșească Dacia marelui rege Burebista. Evoluția unitară a proceselor economico-sociale, instituționale, politice și culturale a conferit istoriei noastre naționale un pregnant caracter unitar. În această direcție, transformările înregistrate de-a lungul secolelor în interiorul arcului carpatic s-au sincronizat perfect cu cele din afara lui, inscriind de la o etapă la alta, pe axa timpului, drumul eroic și inconfundabil al ascensiunii neamului românesc spre piscurile civilizației și progresului“.

Iată, așadar, în mod cu adevărat memorabil formulate idelle-forță ale unui demers științific exemplar - am numit cartea fundamentală pentru istoriografia noastră națională: *Transilvania, străvechi pământ românesc*, de general-locotenent dr. Ilie Ceaușescu, recent apărută într-o nouă ediție, revizuită și adăugită, la Editura Militară (1988).

Prin vastitatea și complexitatea demersului său de investigație, prin polifonia unghiurilor de abordare, dar și a referințelor atât de sagace și precise la discipline științifice, cum ar fi istoria culturii și artei, a filosofiei (dar nu numai la ele!), cartea de față ni se înfățișează ca o pilduitoare și emoționantă probă a vitalității nesecate și neabătute a culturii și civilizației românești de a veni, în contextul culturii și civilizației universale, cu contribuții și deschideri așezate peren sub semnul „umanităților“, al sintezei creatoare și - nu în ultimul rînd! - al adevărului istoric-obiectiv.

În fapt, această lucrare ce se înscrie, deplin și definitiv, într-o impecabilă tradiție valorizatoare a istoriei noastre vine să confirme, prin datele, explorările și concluziile sale, adevărul fundamental formulat de secretarul general al partidului nostru, potrivit căruia istoria este și trebuie să fie o știință a cunoașterii și colaborării între popoare.

Așa se și explică faptul că în cuprinsul lucrării adevărul istoric este corectat, pe bază de documente certe, indubitabile emanînd (nu doar din arhivele noastre...) punîndu-se, astfel, capăt unor așa-zise demersuri „istorice“ a căror finalitate este prea bine știută de cei care le susțin.

Poate, oare, cineva să conteste că după bătălia de la Mohacs (să reamintim și anul, 1526) Imperiul otoman a transformat o parte a Ungariei în „pașalic“, iar partea de nord-vest a fost anexată de Habsburgi, așa încît, în 1541, s-a consemnat dispariția statului ungar de pe harta politică a Europei?

Poate, iarăși, cineva să conteste, pe baza datelor obiective (și nu elaborate, mai vechi și mai noi!, în diverse conciliabile și cabinete) faptul că, exact în aceeași perioadă, voievodul Transilvaniei, avînd dietă și legi proprii, și-a continuat existența de sine stătătoare, intrînd în relații de vasalitate cu Poarta otomană, cu un statut juridic internațional similar celorlalte două state românești surori Țara Românească-Muntenia și Țara Românească-Moldova, așa încît Țara Românească Transilvania nu a mai avut nimic comun cu regeatul ungar care, în fapt, nici nu mai exista.

Este, doar, un exemplu, un singur exemplu despre felul în care ni se restituie și i se restituie istoriei naționale și universale adevăruri fundamentale, de netăgăduit.

Mărturisesc deschis, dincolo de bogăția impresionantă de date istorice (cele mai multe inedite) ne-a atras spre lectura și - mai cu seamă - re-lectura acestei cărți vibranta ei pledoarie pentru adevăr și dreptate. Pentru ceea ce poate uni popoarele sub semnul generos și imprescriptibil al voinței de a trăi într-o lume mai bună și mai dreaptă, lume a păcii și colaborării, și nu sub spectrul absurd al șovinismului, ațîțirii și învrăjbirii pe care nesăbuiți, de ici, de colo, încearcă să o mai facă a fumega.

Dacă ar fi să inscriem o deviză de suflet, gînd și faptă pe pagina de carte pe care o datorăm unui autor de seamă al istoriografiei și culturii noastre - general-locotenent dr. Ilie Ceaușescu - atunci ea este remarcabilă afirmație a celui pe care, cu implacabilă consecvență îl și evocă, Nicolae Iorga: „Cine uită, nu merită!“.

Frumoase sînt, în istoria unei culturi, cărțile care pot să redea cu atîta forță și putere de convingere adevărul, așa cum este el, în adevărata sa devenire. Iar, în această viziune, ea este - în consecvență exemplară a gîndului și faptelor noastre - o lecție de adevăr, dreptate și demnitate națională și socială - deci o condiție esențială a dialogului cu lumea și cu noi înșine.

ȘERBAN CIONOP

Victor Atanasiu :

„În lirică, un an interesant”

Și 1988 a fost, în ceea ce privește aparițiile editoriale în lirică, un an interesant, în care sînt de semnalat cîteva cărți remarcabile, altele doar substanțiale, ori altele măcar întregitoare ale unui profil liric deja cunoscut. Ca să încep cu sfîrșitul, relativ foarte recent, dacă se poate spune astfel, a apărut excelenta antologie de versuri **Pași pe acoperișul fierbinte**, a lui Mircea Florin Șandru. Ea scoate în relief, într-o măsură mai sporită decît plachetele din care e alcătuită, personalitatea unui poet de primă importanță al promoției '70 (și al literaturii noastre contemporane, în genere), cu un simț paroxistic al văzului și auzului în plan liric. Tot o antologie este aceea a lui Gheorghe Tomozei, nu doar remarcabil meșteșugar în poezie, dar și cunosător ireproșabil al propriilor disponibilități pe care le fructifică intens, neabătîndu-se mai deloc de pe „tărîmul” acestora, **Firea lucrurilor** de Florin Mugur, rod al aceleiași stări generale contorsionat-sarcastice-elocvente ce bîntuie eul liric al unui poet din ce în ce mai bun, pe măsură ce se poziționează spre (auto)tortură existențială se amplifică. Volumul accelerează, am mai spus-o, ca și alte cărți ale autorului, capacitatea noastră de a percepe (cu susținută vitalitate) porozitățile stresante ale existenței. Cornel Brahaș în **Sfîrșit de vinătoare** denotă o incontestabilă perfecționare întru stăpînirea meșteșugului poetic. În cele mai bune versuri ale sale din **Podul cu fin**, Dan David se demonstrează, din nou, un teribilist suprasaturat de referințe livrestii aruncate în text zăpăcitor, patetic, snob, dar și cu imobilizatoare tresăriri melancolice, într-un stil în care, dacă formularea nu e prea liberă, se utilizează în permanentă cu insistență schimbarea de viteze, în mase verbale rostogolite à la Saul Bellow. Un elegiac timid și inspirat, (cînd rămîne doar în acest domeniu liric) se arată în ultima lui plachetă Constantin Abăluță. Tot elegiac, dar de o factură sensibil diferită, sînt versurile lui Paul Doru Chinezcu din **Vibrația sevelor**. Olga Neagu în **Toate cuvintele se supun** se demonstrează o poetă de acut talent prin felul cum construiește, cu mijloace inefabile, un „story”, ale cărui „elemente” sînt deductibile analitic, iar nu expuse ca atare în pagină. Sergiu Adam rămîne în **Peisaj cu prînșesă**, un poet care își conservă fina-l, sfioasă-ironie, alături de sfioasă, încît poetul pare a-și cere subînțelese scuze pentru tremurata ei folosire. Poeme ale căutării de sine, ținta fiind de descoperit în propria interioritate — optîndu-se așadar pentru calea aleasă finalmente și de Iona al lui Marin Sorescu — sînt cele din **Insula** lui Cristian Simionescu. Și fiindcă tot am pomenit de Marin Sorescu, să menționez că acum, în ultimele luni, a ieșit în librării cartea a IV-a din **La Lilieci**. Cu **Amiaza unui cîntec**, Viorel Cozma publică prima sa carte de versuri rezistentă artistic, dominată de tonalități șoptit-nostalgice. George Iarin cultivă, cum arată și titlul cărții sale, **Biblioteca pierdută**, poeme supraaglomerate (burdusite) de livresc, dar care nu sînt lipsite, cum opina un critic, de „rostire personală”. Tot o apariție relativ recentă este **Romantic** de Sandu Ștefănescu, autor al unor frumoase poezii de largă accesibilitate. Dintre debuturile colective, îl amintesc în primul rînd pe acela de la **Scrisul Românesc**, iar, în cuprinsul acestuia, puternicele versuri ale lui Alexandru Drăghici. În sfîrșit, dintre plachetele tipărite la **Litera**, sînt de menționat, datorită valorii, **Ploaia de fluturi** de Ioan Marius Lăcraru, **Paralela la timp** de Victor Gh. Stan, **Ochiul cuvîntului** de Bianca Marcovici și **Vîrsta mă arde** de Stan V. Cristea.

Gabriel Rusu :

„O perioadă care a impus mișcarea prozei”

În ceea ce privește literatura, anul 1988 poate fi considerat, cu conștiința (critică) curată, drept o perioadă care a impus, valoric, cu precădere mișcarea prozei. Este vorba despre impresia pe care o produce ansamblul, nu neapărat ivirea editoria-lă a anumitor „virfuri” (acestea relevîndu-se și în domeniul poeziei sau în cel al escului). Au apărut cărți care „certifică” talentul (termenul desemnînd, deopotrivă, coerență viziune personală și sigură stăpînire a modalităților de expresie) unor scriitori tineri deja cunoscuți, au apărut cărți care consolidează, prin acumularea de necesare și, uneori, surprinzătoare nuanțări, universul specific al citorva scriitori consacrați. Cu referire la cei tineri, se observă, chiar și la privirea rapidă, opțiunea afirmată tranșant sau reafirmată la fel de tranșant pentru **calea romanului**, opțiune ce evidențiază, cred, nu doar tentația întru măsurarea forțelor cu genul proteic, ci și aflarea acestuia ca spațiu propice și pentru desfășurarea strategiilor narative complexe, și pentru cuprinderea meditativă „mai largă” a lumii. O semnalare (aproape) obligatorie — cînd vorbim despre scriitorii tineri, trebuie să ținem seama de faptul că ecartul între „a fi tînăr în literatură” și „a fi tînăr pur și simplu” crește. Revenînd, oricum ar fi (promptitudinea editorială), autori aflați la primul sau la al doilea roman, cum sînt George Cușnăreanu (**Tangoul Memoriei**), Cristian Teodorescu (**Tainele inimii**), Nicolae Iliescu (**Dus-intors**), Gheorghe Crăciun (**Compunere cu paralele inegale**), Vladimir Tescanu (**Palimpsest**), Florin Sicoe (**Herbert**), Tudor Vlad (**Adunarea și scăderea zilelor**), Bedros Horasangian (**Sala de așteptare**), Sorin Preda (**Plus-minus o zi**) demonstrează că a serie își revendică apartenența la o conștiință estetică și etică, dovedesc, prin valoarea clară a cărților publicate în acest an, că literatura română contemporană nu are a se teme de reflux. George Cușnăreanu este un ludic pasionat de vietuirea ideilor morale. Cristian Teodorescu incizează adînc în cenușii provincial descoperind tensiuni existențiale puternice. Nicolae Iliescu adoptă ironia spumoasă ca mod de a cunoaște „fata” serioasă a cotidianului. Gheorghe Crăciun scrie și rescrie, lucid și simpatetic, despre relația viață-literatură-viață. Vladimir Tescanu preferă construcția complexă, „armată” cu considerații de sorginte esoterică. Florin Sicoe analizează cu finețe remarcabilă interiorități alambicate. Tudor Vlad sondează lucrarea destinului. Bedros Horasangian este interesat de profunzimile omeneșului. Sorin Preda este un subtil cartograf al creșterii și descreșterii pasiunilor umane. Romanul este, deci, spațiul/forma care fascinează. În 1988 se continuă, în text sau în subtext, cîteva dintre demersurile „seniorilor” într-ale prozei. Paul Georgescu, în **Geamlie**, extinde și aprofundează specificile sale **dialoguri despre uman** convertite în structură romanescă. Ion Brad, în **Proces în recurs**, configurează dimensiunea etică a omului implicat în actul istoric și a omului care mărturisește, prin scris, despre istorie. În context, consider că trebuie semnalate două reeditări care readuc într-o binevenită atenție momente și tendințe ale literaturii române contemporane: **Martorii**, **Epistole**, **Tăietorul de lemne**, de Mircea Ciobanu, și **Clipa**, de Dinu Săraru. Cît despre proza scurtă, prin cîteva apariții editoriale din acest an ea ne obligă să îl recunoaștem ființarea valorică independentă, nu doar pe aceea în postura de „laborator de încercări” pentru întreprinderi românești de anvergură. Ion Cristoiu, cu **Povestitorii**, dovedește că ironizarea fantastică, plină de vervă, nu exclude sesizarea nucleului dramatic al existenței. Un debut de excepție este cel al lui Hanibal Stănculescu (**Casa**), iar un debut întîrziat, dar la fel de substanțial, este cel al lui Horia Ursu (**Anotimpurile după Zenovie**). Acestora merită a le fi alăturat Cornel Nistorescu, ale cărui reportaje din **Proprietarii de iluzii** constituie proză autentică. Pentru aceste „motive”, și pentru altele, cred că 1988 a fost un an bun pentru prozatori și pentru proză.

Constantin Sorescu :

„Introducerea în actualitate a clasicilor”

Corect este a începe cu o precizare : anul editorial iese de obicei din cadrele anului calendaristic omonim și se prelungește, uneori exasperant de mult, în ale celui următor. Acesta va fi, pare-se, și cazul anului editorial 1988. Precizarea e necesară pentru a înlătura impresia de sleire a energilor hermeneutice, de puținătate a ideilor, de pauperizare intelectuală. În realitate, compartimentul nostru contemporan de critică, teorie și istorie literară, constituie o autentică «stație-pilot» a creativității artistice.

Izbinzile exegezei se leagă în 1988 de soarta clasicilor care beneficiază de o competență în introducere în actualitate. Din **Integrala Eminescu** a apărut vol. VIII, care cuprinde teatrul original și tradus, tălmăcirile de proză literară și dicționarul de rime ; studiul introductiv aparține lui **Petru Creția**. Admirabilă continuă restituirea lui **Dimitrie Cantemir** : din vol. VIII al operelor complete a apărut tomul II, cu **Sistemul sau întocmirea religiei mahomedane** ; excelenta ediție e semnată de Virgil Cîndea. Cu vol. 10, ediția **D. Bolintineanu** de „Opere”, îngrijită de **Teodor Vărgălie**, a ajuns la „publicistică”. Foarte bogată se vedește a fi și opera lui **Ion Ghica**, deshumată de **Ion Roman** ; 1988 e anul volumului V. Caracter de revelație ar putea să aibă ediția de „Scrieri” din **Ilarie Chendi**, pe care o inaugurează **D. Bălaeț**, cum a avut deja ediția de „Scrieri alese” din **D. Caracostea**, pe care **Mircea Angheliescu** a sporit-o cu volumul al doilea. Că reeditările pot provoca meditația și, uneori polemica, s-a văzut cu prilejul apariției „Eseurilor” lui **Paul Zarifopol**, într-o ediție (din două volume) îngrijită de **Al. Săndulescu** și **Radu Săndulescu**. Din păcate, reeditările stîrnesc doar rareori interesul comentatorilor. De aici, oportunitatea cronicii de ediții pe care o susține **Z. Ornea**, fie și dacă nu toate opiniile și judecățile sale de valoare sînt împărtășite unanim.

Edițiilor li se alătură cărțile de recitare a clasicilor. Nu prevalează un stil de lectură. În **Eminescu, D. Vatamaniuc** întreprinde o analiză riguroasă, „la obiect”. Operă de rigoare face și **Adrian Angheliescu** în **Barocul în proza lui Argezi**, dar slujindu-se de o instrumentație modernă și țintind o finalitate înnoitoare. Un mare scriitor poate apărea altfel și dacă e privit prin fanta de lumină a unei teme : așa se întîmplă în esul **I.L. Caragiale față cu kitschul de Ștefan Cazimir**. Și cu atît mai mult dacă e recitat în ingeniosul sistem al oglinzilor paralele, cum procedează **Mircea Iorgulescu** în **Eseu despre lumea lui Caragiale**. Cînd e scrutată înseși pe fragmente și cu dorința de a-l „traduce” — e cazul **Introducerii** în opera lui **Titu Maiorescu** de **Al. Dobrescu** —, perspectiva care se vrea insolită „datează”. La clasicii face apel și exegeza interferențelor : un model îl oferă **Ilie Bădescu** în **Timp și cultură**. **Trei teme de antropologie istorică**, dar o varietate de unghiuri poate fi descoperită și în **Prin alții spre mine**. **Eseuri vechi și noi** de **N. Steinhart**, în **Apropierea de imaginari de Teodor Tihan** ori în **Treple de Silviu Iosifescu**.

Sintezele anului sînt extrem de puține : una, care își divulgă tema în titlu, **Fețele Orașului**, datorată **Sultanei Craia**, ar merita mai multă atenție.

Și teoria literară etalează tot atîtea stiluri cîtî autori : sobră dar pasionantă, **Introducere în teoria lecturii** de **Paul Cornea** ; documentat la detaliu și făcînd parte egală istoriei literare, studiul **Între scriere și oralitate de Cătălina Voiculescu** ; act de virtuozitate ludică, **După Socrate**, esul despre ironie al lui **Ioan Buduca**.

În 1988 a continuat convertirea criticii la literatura propriu-zisă : dacă **Desenul din covor** (Teme 7) de **N. Manolescu** poate fi revendicat și de specia esului, **După-amiaza de simbătă** de **Valeriu Cristea** dezvăluie un scriitor.

1988 nu aduce însă mai nimic despre literatura contemporană care este, să nu uităm, una dintre cele mai valoroase ale continentului.

Nicolae Scurtu :

Restituiri necesare

De mai bine de două decenii, mai exact după al nouălea Congres al partidului, valorificarea și revalorificarea moștenirii literare a devenit o permanentă a politicii noastre culturale. An după an, în bibliotecile de specialitate, și nu numai aici, și-au ocupat locul cărți, crestomații, albume și alte materiale ce atestă un strălucit trecut literar. Revistele centrale, ca și cele din provincie, au publicat și publică importante articole și studii de istorie literară. În anul 1988 au apărut patru cărți de pură istorie literară : **C. A. Rosetti către Maria Rosetti**, **Correspondența**, **Volumul I (1846-1871)**. Prefață, stabilire și transcriere de texte, note și comentarii de **Marin Bucur** ; **Panaît Istrati în corespondența cu scriitorii străini**. Ediție, traduceri și note de **Alexandru Talex** ; **Emil Gârleanu și contemporanii săi**. Ediție îngrijită de **Georgeta Stoia-Mănescu** și **George Mihail Zamfi-**

rescu. **Correspondența**. Prefață ediție, note și indice de **Claudia Dimiu**, ce au adus noi și revelatoare date privitoare la viața politică, culturală și literară a fiecărei epoci în care au activat scriitorul și corespondenții săi. Adunînd date cu migală și pietate, uneori, adnotînd judicios, stabilind toate conexiunile posibile între autor și operă, autor și contemporani și autor și epocă, cercetătorii literari, mai sus amintiți, au apelat cu încredere chiar și la cele mai izolate **fonduri arhivistice** spre a întregi, astfel, imaginea scriitorului investigat. Referitor la corespondența lui **Emil Gârleanu** îmi permit să precizez că era absolut necesar să fie incluse și următoarele misive : două către **I. A. Bassarabescu** (**Scrieri de la Emil Gârleanu în Gazeta cărților**, 11, nr. 1-2, 15-30 septembrie 1941, p. 2, col. 4-5-1. [București], 2 iulie 1905 și 2. [București], 9 mai 1907) ; una către **Pompiliu Elia-**

de (Al. T. Stamatiad și **Constantin Riuleț** — **Femei ciudate**. Piesă într-un act. București, Atelierele grafice „Eminescu”, 1911, p. 5-6 — **O scrisoare a lui Emil Gârleanu în loc de prefață**) ; trei către **Elena Farago** (**Traian Demetrescu și Elena Farago** — **Correspondența**. Ediție îngrijită de **C. D. Papastate**. București, Minerva, 1976, p. 137-138 — 1. Craiova 8 martie 1912, 2. Craiova, 28 noiembrie 1912 și 3. Craiova, 12 ianuarie 1913.), precum și încă una adresată lui **Mihail Dragomirescu** și publicată de mine în paginile acestei reviste. Observații de amănunt se pot face încă multe. Important e, însă, faptul că astăzi posedăm un foarte temeinic corpus de documente literare, unele din ele excepționale, menite a întregi și restitui epoci, autori, opere și evenimente literare.

Cronica literară în linii frunte

de LINU

UN DAR PENTRU CEI MAI BUNI CITITORI

Cronica literară

Ediție de Anul Nou

de AL. PIRU

În peregrinările mele prin țară ca invitat al diverselor foruri de cultură și învățămînt, am cunoscut multe persoane interesante, nu numai scriitorii care-mi sînt familiari, dar și oameni de altă specialitate, nu mai puțin atrași de literatură, un bun comun, ca de exemplu pe oenologul șef al Întreprinderii Agricole de Stat Panciu, doctor în științe agricole, diplomat al Facultății de Horticultură și al Facultății de Comerț, membru corespunzător al Academiei italiene a Vitei și Vinului și membru al Uniunii Franceze a oenologilor, desemnat „Personalitate a Anului — 1986 — (i-am văzut diplomele). Inginerul dr. Ion M. Pușcă a publicat la Editura Ceres, în 1988, o instructivă și plăcută carte la lectură: *Băuturi spumante în gospodărie*, despre care vrem să spunem un cuvînt.

După o scurtă istorie a spumantelor, autorul face o clasificare a lor: vinuri spumante, petiante (scăpărătoare), spumoase (gazeificate), băuturi gazoase fără alcool, băuturi gazoase cu alcool (cidru, wine cooler — vin răcoritor), se ocupă de strugurii ce constituie materia primă pentru spumante (vinuri albe, roșii și roze), de prepararea vinurilor spumante și de servirea lor. Un capitol arată legătura vinului spumant cu gastronomia, în fine, altul prezintă vinul spumant în literatură și artă.

Regina băuturilor spumante este, cum se știe, cea preparată în regiunea Cham-

pagne din Franța, pe românește șampania, azi denumită, cînd nu vine din Franța, vin spumant produs după metoda Champenoise. Este interesant că respectivul spumant nu a apărut întîi în departamentul Champagne, ci în regiunea din sudul Franței, Aude, în localitatea Limoux, în anul 1544. Spumantul din Champagne a fost preparat întîi în 1670 de benedictinul aragonez Pierre Pérignon la vîrsta de 32 de ani. Românii au luat cunoștință de el întîi în 1711 la Iași, cînd i-a cîinstit cu vinul lui „de la franțozi”, de au „mămurit toți de beți”, Petru cel Mare, aliatul lui Dimitrie Cantemir, după cum relatează în cronica sa hatmanul de atunci Ion Neculce. În 1782, consulul austriac din București, Ignaz Stephan Raicevich, a vizitat regiunea Focșani unde, cum scrie în *Osservazioni storiche naturali e politiche intorno la Valachia e Moldavia* (Napoli, 1788) a băut la Odo-bești un vin „simile alla Sciampagna”. Întîiul fabricant de șampanie românească a fost însă inginerul agronom Ion Ionescu de la Brad în anul 1841, după o metodă învățată de la viticultorul Yonnez Déprésu. Vinurile folosite la fabricarea șampaniei franceze sînt din speța Chardonnay, Pinot Noir și Pinot Meunier. Șampania e cea zisă *sans amce*, fără an, cea din anii mari poartă numele de *millesimé*. Șampania noastră, cea de la Panciu, se prepară din Fetească albă, Fetească regală, Riesling italian (spumant alb) și Băbească neagră (spumant rozé). Se produc astăzi în lume, anual, un miliard și jumătate de butelii de șampanie, România fiind a patra țară producătoare de pe glob. Inginerul Ion M. Pușcă rezumă calitatea spumantului în aceste cuvînte: „aspect limpede și culoarea caracteristică nealterată, bule mici ce se degajă continuu, cordon de spumă persistent, buchet agreabil, aciditate echilibrată”. Indicații propunse de ce nu trebuie să facem cu spumantele: „Nu lăsați vinul spumant timp îndelungat în frigider! Nu puneți niciodată butelia în congelator! Nu răsucați dopul de plută! Nu puneți cuburi de gheață în pahare! Nu agitați vinul spumant în pahar!”

Șampania se bea la ocazii festive, aniversări, sărbătoriri etc., prin urmare im-

pune o anumită ținută vestimentară. Bărbatul să observe ca între cravată și ciorapi să nu fie un contrast izbitor, iar femeia să nu poarte rochie lungă seara, dacă bărbatul nu e în smoching. Paharul cel mai bun pentru șampanie nu este cupa, cu suprafață prea mare, ci unul cu deschidere de maximum 130 ml și adîncime de 115 ml. Paharul nu se ține cu mina de mijloc, ci de picior. Șervețul trebuie să acopere numai gîtul buteliei, nu și eticheta, cînd scoatem dopul. Cupele de metal, fle și de aur sau argint, care nu lasă să se vadă licoarea, sînt contraindicate. Spumantul sec poate fi servit ca aperitiv, cel dulce numai la desert. Șampania, odată desfăcută, nu trebuie lăsată mult în pahar, ci consumată rapid.

Capitolul *Vinul spumant și gastronomia* pune la contribuție bucătării vestii ca Massialot (autorul cărții *Bucătarul regal și burghez* din 1712), Menon (a publicat *Supearle curții*, în 1755), Antonin Carême (din vremea lui Napoleon), Vlard, Marin, Gérard Delage, Simon Arbelot și oferă rețete de bucate la prepararea cărora se folosește șampania. Afinitate cu șampania au în special scoicile și crustaceele. Cităm doar titlurile: Stridii St. Jacques, Fazan cu stridii (à l'italienne), Langustă cu șampanie, Homari à l'italienne. Vin apoi peștii: Limbă de mare, Somon înăbușit cu șampanie, Somon umplut, Biban cu șampanie. Urmează trufe și puii (Pui la cuptor, Pui solé cu șampanie, Pui cu măsline, Pui umplut, Pui à la Pompadour), diverse păsări (Potirniche cu pepene galben, Friptură de ciocirle, Fazan în gondolă, Prepelță în cenușă, Rață cu șampanie, Stufat de potirniche cu șampanie). Se mai pune șampanie la Jigou de berbec, Mușchi de vacă, Cotlete de miel, Anticoate cu măduvă, Rinichi de vițel Sézanne, Friptură cu sos. Deserturi: Jeleuri cu șampanie, Fragi cu șampanie, Fragi după rețeta Cussy, Pepene cu șampanie, Fragi, căpșuni sau zmeură cu șampanie, Salată de fructe cu lichior (din cireșe, Maraschino, din vișine, Kirsch, din portocale, Curaçao) și... șampanie. La șampanie sînt buni biscuiții de Reims albi (nevanițați) și roz (vanilați numai cu batoane de vanilie).

Mulți scriitori, mai ales francezi, dar și

germani, englezi, ruși și români (să nu uităm pe Păstorel) au vorbit despre șampanie. Panard își aranja versurile în forma unei butelii de șampanie. Béranger rima Champagne cu „pays de Cocagne”, restaurantul „A la Bouteille d'or” posedă autograful lui Molière care, cu Boileau și Chapelles, consumase acolo stridii cu șampanie, potirniche de Provence cu trufe, tarte à la Hocquincourt și brînză de Brie. Voltaire considera șampania specifică pentru spiritul spumos francez. Nana, vestita curtezană a lui Zola, turna pahare de șampanie bărbatilor imbulziți s-o salute, în *Nanette Solomon*, de frații de Goncourt, sticlele de șampanie trec din mină în mină, ca gălețile la un incendiu, în caligrama lui Apollinaire *Le vigneron champenois* se aruncă buteliile ca obuzurile unei „încintătoare artilerii”, Agatha Christie își intitulează un roman *Moartea cu șampanie*. Spumantul figurează și în operele picturale: Gavarni are o gravură cu titlul *Șampanie*, Daumier alta intitulată *Tizana nu e șampanie*, Robert G. Schmidt are un tablou *Sărbătoare cu șampanie*. Nu se abțineau de la șampanie Liszt, Wagner, Glück, șampania e *Oda bucuriei* de Beethoven pe versurile lui Schiller din An die Freude.

În legătură cu șampania s-au spus vorbe celebre și au circulat anecdote. Doamna de Pompadour susținea că unicul vin care după ce e băut lasă o femeie tot frumoasă e șampania. Care e cauza, întreba Frederick II, pentru care paharele cu șampanie nu sună, ciocnite, atît de limpede ca paharele cu alt vin? Academicienii au cerut pentru răspuns o duzină de sticle, fiind săraci și necunoscing fenomenul. Dar împăratul a declarat că n-are atîția bani pentru a plăti. Patriotismul se oprește la șampanie, a zis Bismarck, întrebând de ce se preferă șampania berii. Cézanne a explicat că a pus într-un tablou al său șampania lîngă mere, fiind încredințat că Eva, în paradis, ar fi optat pentru șampanie. Tratat cu un pahar de șampanie rozé de Stravinsky, Picasso a apreciat că băutura e un Tintoretto (teinture, balsam) pentru stomac. Și alte lucruri amuzante se pot afla în delectabila, deși serioasa, carte a inginerului Ion M. Pușcă.

OPINII DE CRITIC TÎNĂR

Au trecut multe secole pînă cînd romancierul a consacrat sintagmatic (la propriu!) paradigma preocupărilor de filosofie a moralei lansată de umanistul de altădată. Fixarea noțiunii în conștiința publicului larg și, implicit, a autorilor (post)moderni, a producătorilor de texte, s-a produs cu violență deflagraționistă caracteristică acestui secol, ceea ce nu a lăsat fără urmări însăși conținutul conceptual al unei formule atît de des invocate. De la apelul ca și livresc pentru o normă a conduitei, în primul rînd, spirituale (pre-textul imperativului categoric) s-a ajuns la implicarea predilectă a materialității unei existențe nu atît precară spiritual cît gata oricînd să-și riște opțiunile de profunzime pe inspirația clipelor fierbinți, de ebuliție a ființei angrenate în jocuri pe care nu le poate controla, dar din a căror exultanță crede a-și extrage o anume esențialitate. Deloc milenarist însă, momentul sintezei, al refacerii într-o diversitate a unității spirituale a creației (și creatorilor!) pare a se apropia sub semnul a ceea ce unii gîndesc iar alții doar numesc o viziune post-modernă asupra literaturii și — fapt nu lipsit de consecințe — a vieții. Ar fi, desigur, exagerat să afirmăm aici că toți scriitorii tineri își propun, în operele lor, afirmarea unui asemenea deziderat: tot astfel, nici a considera că importanța acestui impact, de ordin — în cazul nostru — în primul rînd teoretic, rămîne undeva în planul secund, al reflecției neangajante și nu ar constitui răspunsul cel mai adecvat, care, în definitiv, se află în căutarea unei interogații retorice.

„Pletora” comentariului acuzat metatextual nu poate eluda, însă, indiferent de punctul vectorial de aplicație, existența unei reale preocupări pentru **uman și umanitate** (fie ca canonică sau nu) în scrierile din urmă ale participanților la dinamica orcheștrată a celor mai recente fenomene seriale (generaționiste). Cea mai simplă axiomă ce poate fi enunțată în chip de cadru constitutiv al unei investigații de acest tip ar putea suna astfel: **umanismul** trebuie căutat (etimologic!) pretutindeni unde se vorbește despre oameni. Corectivul său imediat, dictat de existența concretă a literaturii contemporane, se re-

feră la faptul că se vorbește despre oameni acolo unde vorbesc oameni (**hic sunt... personaje!**). Dar personajele nu sînt de inchipuit fără emergența din spuma cernelii (sau a tușului de pe banda mașinii de scris) a Personajului. **id est** Autorul. Acesta pare a fi unul dintre substituitele antropomorfizate ale silogismului deja instaurat, care atestă „despărțirea de modernism”, depășirea unei estetici a reprezentării impersonale în favoarea unei tranzitivității capabile să (cu)prindă în mrejele ei tot ce este **om(ene)sc, uman(itate)...**

Condiția umană pare a deveni o metonimie a comportamentului autoreferențial. De aici, paradoxul aparent al ludicului în chip de asumare... serioasă a umanismului. Ceea ce pare, de pildă, a fi, la o primă și superficială vedere, una sau alta din formele de manifestare ale

gicului umanului epicizat și ironia auctorială identificată în straturile de adîncime ale proiectului ficțional. Nu întîmplător de altfel, în remarcabila sa contribuție **Despre ironic**, eseistul Ioan Buduca (un alt debut în volum de excepție al lui 1988) va ajunge să constate această dualitate constitutivă a spiritului. Iarăși, deloc paradoxal, el notează că adevărata stare de spirit a ironistului este melancolia. Deși diferențele de ordin structural sînt evidente, Buduca se situează undeva pe același palier interpretativ la care accede și studiul dedicat de Mircea Iorgulescu lumii și umanității caragialiene. Descriind tipologic și arhetipal o umanitate pusă sub semnul ambiguității a unei „vesele” verbalizări, nu se poate să nu ridici cu gravitate un număr de întrebări asupra rosturilor ultime ale unor ființe depărtate (relativ) în timp și spațiu (cul-

funcție de afecțiunea reciprocă a celor doi sau mai mulți autori (cel de pe copertă și cei implicați de actul lecturii participative). O nouă educație textuală, practic, iată ce propun acești foarte inventivi tineri creatori, al căror demers este și bine susținut în plan axiologic de opere convingătoare estetice. Exemplele ne sînt și în acest caz la îndemînă, fie-ne doar permis să arătăm că am stat, alături de atîția alții, alături de Gheorghe Crăciun în **Sala de așteptare** a(l) lui Bedros Horasangian. Funcția metatextuală se metamorfozează și ea pe nevăzute, la trans-punerea sa contribuind aici autorul „teoretic” (Horasangian) perche sa auctorială din meta-text (Gheorghe Crăciun) precum și mulțimea de „Bedros Horasangian” și „Gheorghe Crăciun”, care sîntem noi, cititorii mai mult sau mai puțin specializați,

că un asemenea roman ar putea crea falsa impresie cum că preocupările zise, parcă în deridare, „textualiste” ar fi fost abandonate în favoarea unei mai cuminți și imposibile întoarceri la un tradiționalism rău înțeles și perimat formal. Dar, de fapt, cartea lui Cristian Teodorescu ascunde — gest nu doar post-modernist — trei romane. Unul este rezumatul cronicii Anonimului dobrogean, un fel de ziar vorbit la cafenea. Al doilea este fresca realizată de Narrator în cea mai pură (și înșelătoare) manieră „balcanică”, și, pentru cei necinițiați, acesta este „romanul”, lizibil conform unei rețete transparente, de factură folietonistică. În fine, „cel de-al treilea roman”, adică romanul fără ghilimele, este cel al lui Octavian, redactat de dublul său auctorial. Literatură, am spus, nu se poate dispensa de... tainele inimii! Dar nici de **Tangoul memoriilor** (George Cușnareanu), care poate împinge umanul în virtejul entropic al unei proiectii de tip Vonnegut, libertatea personajului fiind tocmai aceea de ființare în universurile fantastice ale unei ficțiuni paralele.

„Inima” (anlma? animus? — un alt paralelism al unei deveniri reciproce și nu întotdeauna contradictorii) nu este însă unicul subiect al literatur(izării), tot așa cum memoria afectivă nu reține numai ironia scrisului ce se de(s)-scrie și care, oricum, nu reprezintă singura strategie textuală (singura **Comunere cu paralele inegale**) a tînarului scriitor. Dincolo de toate acestea ale lumii (și ale) scrisului, intuim dimensiunea socială fundamentală a actului creator, care astăzi constă și în co-participarea hermeneutică a lectorului la interpretarea și, implicit, conturarea edificiului numit Text. Această casă cu mai multe ferestre aparține deopotrivă unei generații (și mai multor serii) rafinate de condeieri și pandantului ei sociologic, clasa din ce în ce mai specializată a receptorilor. Tinerilor scriitori le corespunde în oglinda cărții un tineret tot mai deschis spre cunoaștere și creație.

DAN-SILVIU BOERESCU

Deschidere spre cunoaștere și creație

„poantei” textuale în poemele lui Cristian Popescu (**Familia Popescu**, 1987; **Cuvînt înainte**, 1988) constituie, în fapt, expresia unui tragism altfel asumat, în virtutea detabuizării reprezentării umanului, a afirmării sale ca entitate individualizată, abstrasă masificării gregare. Spre concluzii similare ne-ar fi condus și Lecțiile lui Alexandru Mușina sau **Cîntecele de trecut strada**, „interpretate” de Florin Iaru, dacă e să căutăm exemple în literatura imediat-predecesorilor. Revenînd la cei și mai tineri, **Ziua în care am fost publicat** Daniel Bănuțescu în colecția „Cartea cea mai mică” (nr. 8, 1988) înseamnă și ziua fastă a ironiei, care nu este, totuși, cum s-ar putea crede, doar apănajul strict al poeziei. Orișice retrospectivă a prozei ultimului an editorial nu vîd cum ar putea face abstracție de „stihii-ile” ironice care populează **Casa** lui Hanibal Stănculescu, tot așa cum o inventariere similară a producției dramatice nu-l poate ignora pe Horia Girbea care n-a scos încă **Ultimul** as. În ciuda unor reale neîmpliniri de fond, controversatul **Dus-Întors** al lui Nicolae Iliescu poate fi receptat ca o navetă continuă între tra-

tural), dar atît de apropiate congenital în planul unui comportament de lectură interactiv. Vedem aici, deopotrivă sincron și, mai ales, diacronic, încă o validare a continuumului cultural autohton.

Dacă, în calitate de scriitor, a scrie despre personajul-scriitor reprezintă, în coordonatele multor volume din ultimii ani (o adevărată explozie a prozei tinere), a identifica o nouă modalitate de propulsare a umanității dincolo de ficțiune, în pagina scrisă care-și începe periplul său prin lume (printre oamenii de tot felul), a scrie despre scriere înseamnă a desființa încă o barieră a privatizării literaturii. Autorul-personaj care scrie (gidian? convenția a fost demult depășită și împinsă dincolo de consecințele previzibile în **Les faux-monnayeurs**) nu practică „nesimțitor și rece” un elitism anacronic, cum s-ar putea acredita pripit. Dimpotrivă el întinde jovial, însinuant mina și... stîloul (sau tastele „infernale” sale mașinării) cititorului, care, pe nesimțite, se preschimbă, la rîndu-i în persoană, chiar în personajul-autor. „Duelul” personajelor amintite se conturează con-textual în

oricum în curs de specializare sub presiunea evoluției a ceea ce numim genul epic. Fiecare participăm la facerea cărții (de nisip?), în implicanța calitate de lectori ai unei asemenea tentative de in-scriere. Cartea tînd de tot mai mult să devină un divan al înțelepților în ale „ingineriei textuale” (Mircea Nedelciu, un mare absent motivat al „stagiunii”), beneficiind de cea mai largă participare. Să adăugăm la dialogul „autorilor” dialogul textului cu jurnalul-din-text, protagoniști fiind nu doar autorii deja menționați, ci și un Tudor Vlad bunioară, cu al său roman **Adunarea și scăderea zilelor**. De amînit, în acest(e) sens(uri), și romanul încă inedit scris în colectiv (dar nu în comun!) de membrii cenaclului „Juimeer” al Universității bucureștene, sub îndrumarea profesorului universitar și a mentorului „desantist” Ovid S. Crohmălniceanu.

Firește, problematica omului nu poate face abstracție de „Tainele inimii”, lucru care nu l-a ignorat nici Cristian Teodorescu. Amintesc acest autor și recentul său volum (al doilea, după debutul cu proză scurtă din **Maestrul de lumini**), pentru

O nouă ediție

Relansat într-o nouă formulă, menită a dinamiza și a pune și mai mult accentul pe ideea de loc de învățătură și obișnuință cu literatura, Cenaclul „Confluente” începea, acum mai bine de un an, o altă etapă a existenței sale. O nouă pagină din istoria sa literară și, poate, frumoasă și nobilă ambiție! din cea a literaturii române, începea joi, 5 noiembrie 1987. Pregația și eficiența activităților din cenaclu — arte într-o fertilă imbinare — avea să fie subliniată, în toate ședințele care au urmat, de consecvența cu care a fost urmărită și pusă în practică o idee definitorie în chiar exercițiul literar al celei mai tinere generații de creatori — prezența, fără nici o abatere, la pupitrul lecturii propriilor creații a celor mai tineri și mai promițători creatori tineri și susținerea lor cu maximă generozitate în paginile „Suplimentului literar-artistic” și ale „Scintei tineretului”. O misiune pe care „Suplimentul literar-artistic”, reformulat la rindu-i, avea s-o identifice cu însuși modul său de-a ființa ca publicație literară. Timp de mai bine de un an, în Cenaclul „Confluente” și în paginile „Suplimentului literar-artistic” au fost prezenți cei mai tineri artiști, literați, muzicieni, cinești, plasticieni care au avut astfel prilejul să dea măsură, exersind cu încredere, talentul lor. Prioritari au fost elevii și studenții, poemele adolescenței, de pildă, ca și opiniile de critică tină, ca și debuturile în poezie și proză, ca și o privire către cei care vin constituind prezente teritorii tipografice număr de număr. „Suplimentul literar-artistic” a însoțit cenaclul în permanență, cele mai bune creații, cele mai izbutite opinii literar-artiste văzând, sărbătorește, lumina tiparului. Poate că, într-un an, numărul ședințelor de cenaclu nu au însemnat mult. Cantitativ. Discuția începe să prindă semnificații însă atunci când intră în discuție calitatea — concept tutelar al vieții noastre în toate domeniile. Și, firește, stare de conștiință ardentă și în artă, în literatură, în muzică, în pictură, în cinematografie. Să menționăm că tineri și foarte tineri autori care în urmă cu câteva luni debutau în Cenaclul „Confluente”, sint acum nume care încep să fie cunoscute și recunoscute ale celui mai nou relief literar. Scriu poezie Olgă Ghiteșcu, Alina Durbacă, Ionuț Cîrjan, Adela Dumitru, Cristian Popescu, Simona

Constantinovic, Simona Umbreș, Bogdan O. Popescu, Manuela Horopcluc, Corina Berdan, Augustin Ioan, Dan Semencescu, Gandhi Georgescu, Marius Stoian, scriu proză Adriana Popescu, Dan Lungu, Daniel Bănulescu, Lucian Vasile Szabo, Oana Lazăr, Patric Popescu și Napoleon Helmiș, Valeriu Drăgușanu scrie scenariu de film, Iar Iulian Costache, Ioana Dănilă, Delia Dumitriu, Dan-Silviu Bocrescu, Nicolae Baltă sint deja critici literari cu un impede sistem de referințe conceptuale și cu axiologie bine conturată.

Cenaclul „Confluente” a fost, totodată, generos spațiu de sunet și spațiu de culoare, găzduind corul de cameră „Preludiu” condus de Voicu Enăchescu, recitalul sopranei Angela Burlacu și al pianistei (și critic muzical totodată) Valentina Sandu-Dediu, recitalul de vioară al lui Gabriel Croitoru și apoi pe cel al lui Radu Blidar, prime audiții muzicale semnate de Dan Dediu. Acestora li s-au alăturat, sub genericul „Confluente”, expozițiile de pictură, de grafică și fotografie, proiecțiile de filme de cineclub.

Audițiile și dezbaterile din cenaclu au fost gurate de personalități ale vieții noastre culturale și artistice.

De menționat faptul că, în această perioadă, Cenaclul „Confluente” și-a desfășurat activitatea nu numai în București, ci și în alte centre culturale ale țării, fiind oaspetele tinerilor din Timișoara, Iași, Galați, Constanța, Cimpulung Moldovenesc, Oradea.

O practică deosebită importantă în viața și activitatea Cenaclului „Confluente” o constituie turneele de documentare (în 1988 desfășurate în județele Constanța și Bihor) precum și tabăra de creație (în decembrie anul trecut la Timișoara, anul acesta la Cimpulung-Moldovenesc).

Prezența tinerilor scriitori la izvorul viu al realității și valorificarea artistică a acestei ipostaze firești a tinărului creator din patria de azi dă cenaclului robusta dimensiune a unui autentice laborator de creație perfect racordat la pulsul prezentului socialist.

Intenția pur intrinsecă și lor fiori este plu. Spre o ciobănești „” pentru că e în mină, din rație, precu cifică însoțit s-au put le oritei, legen na... Sau ac țambale, buc servind deoc cinteze de r primejdie...

Lucrările c solventilor S Meserii fac firească, par naturală a s de la utilita artistic.

Și la ur sculpturi se rul cimpulun imprumută forme perfect Muzeul „A

terializează de la apropi dictatul nece rea lui ca ur oneste mater

Lungul dru liniștire.

Lemnul d doua limbă r aici.

De aceea tiști ai Fabri prin acest m spațiu consac aceea cimpul mare fa' imp inst.

O călătorește în timp

Cine vizit

sump este, 1 un p' ilegiat mai akas, la F miroase a per razele imbie sparg sub bru gurilor de Sau Ali, curgind in miere. Iar dir bele răsrinite

Străbat, por zile vechiului siluctele arhit lor blocuri, ro sant' incita tute, mi vir menu trănici altceva pot să timp aceste ec marea unor ef duit. Umbrele pe faleză se o mării. Orașul

Măreață geografie

Nici o definiție a Dobrogei de azi nu poate fi împlinită fără monumentală înfăptuire a epocii noastre — Canalul Dunăre — Marea Neagră. Săgeata albastră a apei pornește din Dunăre și taie pământul mai bătrîn decît vremea cu semînă-tatea unui discurs logic. Iar noi privind-o, socotim, cu sufletul ușor, că e și puterea obișnuin-ței aici, dar poate că e și cea a emoției. Ori de cite ori trenul nostru aleargă spre mare se in-soțește cu puntea aceea fără pulbere, într-un spațiu unde pulberea este suverană, trăim o poveste adevărată, cu epicul ei dens, de fapt o filă din luminoasa istorie a acestor ani cînd ne-am redescoperit vocația construcției. Într-un timp adînc al nostru, Canalul Dunăre — Marea Neagră este o mărturie a angajării și eroismului, dar și a unui har cu legenda deopotrivă, cel al puterii de a da faptei temeinicie, semnificație. Canalul Dunăre — Marea Neagră este o dimensiune, vizibilă și din cosmos, a unei geografii pe care ne-o însușim cu fiecare zi, cu bucuria de a-i fi autori, tenaci și sentimentali, entuziaști și tineri, în sfera unui adevăr numit creație și care include un vers ce palpita, o casă cu ferestrele spre soare, o navă pe mare, un urcuș pe Transfăgărășan sau

o panglică de apă ce ne emoționează ori de cite ori o vedem pentru că izvoarele-i sint și-n ființa noastră.

E. MIHAESCU

Dobrogeană

se spune că pe lună plină poți vedea de pe stînci dansul sirenelor, cum se preface ele în fete frumoase și fac din părul lor lung un curcubeu, cu un capăt în mare și un

capăt în asfințit, poți vedea orașul reflectat în mare, luminile dansînd printre fire de sare, orașul cu cetățile lui obosite de greutatea pietrelor, cu trecători grăbiți, cu îndrăgostiți rătăciți prin castele de nisip, unde blazon este sârutul, unde semn de recunoaștere este ecoul ascuns sub aripi, cu umbra plopilor ce-și scutură puful, făcînd o ninsoare, un dans al umbrelor, ca o aruncare în mare, jocul de-a zodiile, se face schimb de zodii, zodia mea e zodia ta, se jonglează cu valuri, se ghicește în stele mirosul de struguri, se aprind făclii în mare să lumineze drumurile din adînc,

dansul sirenelor, părul lor lung zburătăcînd în asfințit, vor veni zorile, ba nu vor veni, deasupra, curcubeul, ca o cumpănă, prevestind răsăritul

ALINA DURBACĂ

La Cimpulung...

Mare ninsoare la Cimpulung Moldovenesc! Ninge despletit și tandru ca o iertare de păcat. Ninge lămurind liniștea pădu-

Republica

Cu trup sublim clădit de mina veșniciei
Și chipul zămislit de-al timpurilor zeu,
Prin tine-mi află rostul și oda bucuriei,
Tu sfîntă alinare a sufletului meu.

Te-ngînă-n glas de ape la țârm naiada mării
Și din albastre-olimpuri Carpații te veghează —
Un imn al nemuririi îți este-albastrul zării,
Luceafăru-ți aprinde prin plete a lui rază.

Adormi pe line șesuri cu doina cea bătrînă,
Cînd codrii îți șoptesc a vremii nesfîrșire —

Te vād în ochii fetei visînd lingă-o fîtină
La sinul tău cu soarta pe-un drum spre fericire.

Cu zbaterea de valuri, cu freamătul de munte,
Cu-al Mioriței cînt străluminînd din moarte,
Cu larma-atîtor veacuri și cu răsîntii crunte
Din tată-n fiu ne-nfrîntă rāmii spre mai departe.

Cînd totul are-un crug și un apus prin vreme
Doar tu prin grai de singe imi dăinui în simțire —
Ah, dorul tău adînc mereu o să mă cheme,
Fiorul neînfrînt, — eterna mea iubire...

DUMITRU DUMITRICA

Poezii citite în cenaclu

București

S-au mai făcut un bloc, un parc, o stradă
Trăim prezentul falnicilor vești,
Și casele sint albe de zăpadă
Și-a început să ningă-n București...

Și Dimbovița curge-n ape line
Și ne iubim orașul cum cuvîntul
Și peste tot e pace și e bine
Că se invirte-n liniște pământul...

La poarta viitorului deschis
Ne-așteaptă fericirea veșnic sfîntă
Și toată Capitala e un vis,
Slăvită de poeții care-o cîntă...

IONUȚ CÎRJAN
(București, decembrie 1987)

De iarnă

Într-o noapte de iarnă voi așeza verde de frunză
pe toți copacii,
voi descînta cu silabe ger și ninsoare
vaj chema prin cuvînt apusul de soare,
voi aduce cu vers păsările cîntătoare
de peste timp, de peste mare.

Voi opri trecătoarele pe stradă
Ziua mea de primăvară în plete să le cadă.

CONSTANTIN CREȚAN
(București, octombrie 1988)

Dor de pace

Tihna ierbii și-a cerului tău
O primesc patrie
Cu inima strînsă în căușul ochilor
Răstălmăcînd-o
Într-un dor de pace

Adulmecînd
Miezul țărîniș tale
Se trezește în mine hodina
De rădăcină
Și

Se risipește în mine rostul
Tinerei înmuguriri.

CARMEN MAIER
(Premiul Suplimentului literar-artistic, 1987)

Înmugurire

Desfrunzească-se copacii în noaptea
înmuguririi noastre,

cu seva coagulată
în scorburi.
Despletească-se ferigile în viscolul
stîrnit de chemări;
în mine arșița
sape fîntinile mirajului.

Și tirziu, deasupra mirărilor
aerului stors,
inece-se geamătul în verdele
limbii tale
cu foșnet de frunze.

OLGA GHITEȘCU
(București, noiembrie 1987)

Tei pe Copou

și cere-mi mila
s-o pui icoană minunilor din tei
să-i vezi mistuirea
cu ochii tăi

și vino aproape
să-ți limpezesc stînzele ape,
să te aștept cu arbori
înormîntați în mine.

Pun rădăcină numelui tău
il invelesc în toate părerile de rău
și-arunc pe el
silabele de seu.

CORINA BERDAN
(Iași, mai 1988)

Alitară, poartă
brustarea primi-
ai omului sim-
fa, aceste bife
cărți de lemn,
îrculau din mină
nerație în gene-
arile" — spe-
l meu; în ele
de; balada Mi-
mină dirii Put-
viori, cobze,
și țiteri cor-
în lăuntru,
și strigă de

diplomă ale ab-
ii de Arte și
izibilă trecerea
ă cu evoluția
stății omenești,
n la catharsisul

buchetul de
ate de profeso-
in Ioan Maftel,
nului nostalgla

lemnului" ma-
bria unui drum,
a lemnului prin
ții, la înțeleg-
dintre cele mai
e de cod.
de la liniște la

ine limba, a
ternă a celor de

uncitorii — ar-
de mobilă trec
cu ca printr-un
tor. Și tot de
genii afirmă cu
istorie și
lor a

ARVASIU

ie
prezent

ază Dobrogea
ră doar și poezie,
In gtembrie
ontul Baxin, luna
ne galben. Sub
oare ale ei se
nă boabele stru-
rignon sau Afuz-
teascuri riuri de
inețiile sint zim-
peste anotimp.
ind în zori, stră-
Tomis admirind
ctonice ale noi-
i al unei intere-
te gin... avin-
e în n... e ter-
e. Pen... că, ce
insemne peste
ificii sociale, ur-
orturi de netăgă-
turnurilor de
lindesc în apele
renaște. Re-

naște cu fiecare dimineață. Cu
fiecare anotimp.

Asociez termenului trălnicie
pe acela de temelie gândin-
du-mă că la baza unei case tre-
buie să existe o bună temelie.
Condiție cunoscută și de con-
structorii noștri. Dar pentru a-
ceasta este nevoie de un ciment
de cea mai bună calitate. Com-
binatul de lăunți și azbociment
de la Medgidia asigură atât de
necesara materie primă pentru
tot ce se construiește în județ,
și, mai departe, în țară. Familii
mai mici sau mai mari de ci-
mentisti care lucrează aici sint
realizatorii unor cimenturi spe-
ciale care au făcut albia Cana-
lelor Dunăre — Marea Neagră
și Poarta Albă — Midia Năvo-
dari, aceste mărturii ale pre-
zentului socialist.

Ajuns la Midia, o inedită
poezie se infățișează privirilor.
În retortele imensului combinat
petrochimic, combinat în care
media de vîrstă a colectivului
oamenilor muncii poartă em-
blema tinereții, prind viață
cristalele polimerilor atât de
mult solicitată de industria ma-
selor plastice, marca producă-
toare fiind deja cunoscută în
țară și peste hotare.

Dar să adăugăm și vestigiile
istorice existente în mod gene-
ros pe aceste meleaguri; de
asemenea, nu se poate trece cu
vederea intensă activitate de
turism, amintind prin urmare
salba de stațiuni existente pe
atît de armoniosul litoral ro-
mănesc.

Și iarăși te întorci, seara, cu
parfum de piersici tîrziu, pe fa-
leza Constanței străjuită de
Cazino și de statuia inegalabi-
lului Eminescu, a cărui privire
stă aruncată ca un curcubeu
peste talazurile mării atît de
iubită de Poet.

Și-ncerci să-nehizi într-un
poem această călătorie în pre-
zent relevant al ținutului do-
drogean, fără pretenția că în
tiparul încercării încap tot
ce-a simțit inima reporterului.

Pentru că o călătorie în tim-
pul prezent al județului Con-
stanța are farmecul ei, și nu-
mai al ei, simțit doar aici.

GEORGE SCHIINTEIE

Reintîlnire tulburătoare, între mare și cer

Mi-am dat întîlnire / cu
marea / după o îndelungată
despărțire / în vreme de toam-
nă / cînd foșnete-adînci o cu-
treieră, / Și ce primire... / Ceva
se-ntimplase cu siguranță /

acolo / sus / în nouri / o veche
dispută / între Cer și Mare /
ca și-altădată / ca-ntotdeauna /
în rest armistiții / e o poveste
lungă / povestea cerului de
smarald și a mării / furioase /
un dialog / cînd marea / dez-
miardă pămîntul / tunet și ful-
ger / marea-și aruncă valuri
pină la cer / sub fiorii / unui
anotimp / arbitru principal / și
noi / spectatori melancolici / la
țarm / cu un strop de soare în
palmă / rizînd.

VALENTINA ONOFREI

În ochii mici, deschiși viito-
rului, strălucește lumina nea-
mului. În bradul coplesit de
jucării pe care-l văd astăzi toți
copiii sint globuri multe, dar
mai presus de toate sint trei
culori al căror înțeles îl vor
pătrunde pe de-a-ntregul în
alte ceasuri, mai tîrziu, cînd ei
la rîndul lor părinți vor scoate
aceleași stele pămîntești din
marea taină a gîlei strămoșești
pentru a le agăța, ciorchini bo-
gați de amintiri mărețe, în
crengile eternicului brad. Este
închis în fiecare glob un drum

curat, candoarea cu care am
privit întiul brad de iarnă. Alai
bogat, al florei și al faunei, să-
mîntă nemistuită și sol fertil,
acestea toate-au fost păstrate și
duse mai departe de bătrîni al
cărora nume stă închis acum în
toate cele despre care vorbesc
colindătorii.

Fi-vor pomii de roade plini
ca bradul acesta fălos de bo-
găția lui, de halna lui de sărbă-
toare, țesătură-n mil de da-
ruri.

Plugușor, mioriță a agricul-
turii, voi sorcove și dalbe flori

Și vin în urma lui copiii, et
vin cu străcolindul ce-l spun
pe prag și la ferestre, dar îl
mai spun și prin mașini cu
lume multă, le-or spune mai
tîrziu copiii copiilor lor în cine
știe ce vehicul ce va zbură
spre alte stele, dar cîntul lor
va fi mai iute ca racheta lor
va ajunge mai-nainte și mult
mai sus, desferecînd uriașe
porți de rodnicie din care
ninge-vor atunci direct pe brazi
cămășă lor de sărbătoare, de
strălucire și uimire.

Da, se vor auzi mereu colin-
dătorii, ducînd spre alte stele
cuvinte bune de la buni și stră-
buni păstrate, este în ființa
noastră doina, balada și colin-
dul, este în ființa noastră cin-
tul cel mai înalt de pace, urare
înaltă și curată.

OLIVIA ȘIREANU

Pe Rarău

pe Rarău acum
au pornit cerbii
cu noaptea în coarne,
maiestruoasa lor migrație spre
sufletul ciutei
tulbură iernaticul somn,
la țărnul pădurii
buciume despletesc
colinde gemute.
pină la sufletul ciutei
e drumul lung,
urmele cerbilor pătimaș
sărută zăpada,
trupuri agere trec

prin brazi
în sens invers
lîmbilor marelui ceas.
pe Rarău acum
au pornit cerbii,
tăcerea cade asurzitor
din înalt
cînd vinători cu flinte
crescute în piept
viclean le mingie ochii
umezi de zbor.
și sufletul ciutei
tresare în somn.

ADELA DUMITRU

Din Bucovina, semne ancestrale

Aburi, ca niște zimbrî
Uriași
Aprind inima Bucovinei
Și din pămîntul vechi,
Atîs de ochiul
Lui Ștefan cel Mare
Se-ntînd privirii noastre
Luciri de opal
Și de aer
Iar caii Poetului
Acum pătrund seva mustoasă
Din gîla străbună
Ne-nvăluie sănii și timp fără timp
Ascult inima Bucovinei
Ce se-naltă în verde
Și culorile Soarelui

Dau firesc sentiment
De pădure și cer
Un Albastru de Voroneț
Și-arpeggiul întîlnirii cu el
Au o singură lacrimă
E Stupca, e Ștefan ?
Auziți cum respiră
Aerul Bucovinei
În uimirea clipei
Ce vine
Cu sunet de Bach.
Am și intrat pe poarta Bucovinei
Ua strigăt de gînd
În acordurile baladei lui Ciprian
Peste fosnetul amintirii...

CRISTIAN MUGUR ARGEȘANU

Colindători spre stele

Miei mici ca gizele sint fulgii
ce se joacă, aleargă și se așează
pe crengile falnicului brad ce
din străbuni e datina să-l im-
podobim cu roadele curcubeului
din sufletele noastre desprins.
Prinos de bucurie ce scinteie
multicolor în ceas curat de
iarnă e bradul încărcat de vise
și speranțe.

de înțelesuri și fiecare creangă
se apleacă intru cînstire, cău-
tînd să îmbrățișeze pămîntul
țării, al roadelor și al străbunilor,
din care suie pe Coloana
Infinitului (chiar trunchiul a-
cestui brad) vocile bătrînilor
neamului, intrînd apoi în cele
roșii cu vijitoare vilvâtaie, în
cele galbene cu misterul pir-
guirii, iar în cele albastre cu
deschiderea ferestrelor spre se-
nin. În stele mici și albe, ninse
cu migală de miini și suflete
curate se-ncîntă ochii lor cu
lumină renăscută de cerul păcii
noastre fără pată și-al muncii
zumbet minunat.
Larma colindătorilor, deștep-
tător al copilăriei aflate odi-
noară, reinfloreste zimbetul

de măr ce bateți aerul, bice și
clopoței, tunați, sunați și alun-
gați tot răul lumii, lăsați doar
zimbetul curat pe care-l știu
copiii în ceas de liniște, cînd
neaua se întinde sub ochii lor
ca un covor de basm în țara
viselor frumoase. Stringeți-vă
pe la ferestre, oameni gospo-
dari, ca apoi larg să le deschi-
deți să intre porumbeii cu trene
lungi de nea, să le astearnă pe
mese și la piciorul bradului, ca
în urma lor să vină Noul An
pe acel „Murg-mpodobit / Cu
friu poleit / Cu șea de argint“
și descălcînd să vă ureze :
„Ce e-n casă să trăiască / Ce
e-afară să sporească“, iar apoi
să se îndepărteze „pe-o gură de
vale“ către „tot soare răsare“.

Cel mai mult am zăbovit în
fața coloanelor, în fața stelelor
funerare și a resturilor de statu-
tul, un chip, o mină, un cal
fără picioare, o zeitate fără
față, ca un gest de prietenie
adresat mie, dar întrerupt la
mijloc de jocul nemilos al isto-
riei.
Am venit cu peste atîtea se-
cole și am făcut gestul com-
plet, orbită de frumusețea
sculpturilor, căutînd în jur, pu-
țin intimidată pe pinza aurie a
păianjenului, tremurînd ușor în
bătăia vîntului, dalta și mina
meșterului să i-o string, uitînd
pentru o clipă că înfrunt ves-
nicia.

ADRIANA POPESCU

stă foșnetul pădurii
ademenind drumeții —
pierzîndu-i mai apoi

se-ndoaie cîntecul
sub brazdă —
rupînd
pămîntului
culoarea...

DAN SEMENESCU
(București, octombrie 1988)

Cariere

Cu vîzul m-am ridicat deasupra regnului mineral
ca din tranșee
și totul din preajmă e rocă.

M-am ridicat în genunchi, am simțit cariera
întreagă
strîvîndu-mă și eu m-am apărât.
Triumfa, iar vocalele
în gură le simțeam, ca pe-un pietriș.

Drept m-am ridicat împotriva-i
și împotriva tăcerii am urlat,
am urlat pină la capăt.

(Spun artificierii că pină jos vîia muntele)
și au impietrit auzînd vuietul acela suprapus
pe explozie.

AUGUSTIN IOAN
(București, iunie 1988)

Poem

Sint un poet cu venele ascuțite de dragoste.
Dincolo de mine stau porțile orașului
Și mai încolo — o insulă.
Puțin mai la nord sint casele prietenilor,
Acolo unde soarele nu va ajunge ;
Acolo zac trupurile negre.
Și niciodată nu îi voi trăda !
Vai, miinile lor scotocesc prin cer,
Umbrele lor pe valuri de gheață, rătăcitoare.
Ca o imagine a mea în oglindă stau,
urmîndu-mă.

SIMONA UMBREȘ
(Timișoara, martie 1988)

Sfaturi din partea mamei

În țara noastră cresc codri și pădurî întregi de arbori
genealogici ai familiei Popescu. În aceste păduri venea
Cristi de mic să asculte susurul și cîripitul. Să asculte cum
crește iarba verde. Dar, tolănit la rădăcina arborilor ge-
nealogici, ținînd strîns la piept capul iubitei. Fiecare arbore
genealogic crește deja lăcuit și încrustat cu motive popu-
lare, așa că nu poți rupe orice crenguță drept suvenir.
Acești arbori îmbrățișează cu crengile lor turiștii și le in-
tînd în semn de rămas bun ramul care ne-a fost, la vremuri
de restriște, numai nouă prieten. Și în același timp riul le
răcorește picioarele ostenite.

CRISTIAN POPESCU
(București, februarie 1988)

Ce cărți, ce autori v-au suscitât interesul în anul ce se încheie?

• OPTIUNI ȘI OPTIUNI • OPTIUNI ȘI OPTIUNI • OPTIUNI ȘI OPTIUNI • OPTIUNI ȘI OPTIUNI

Al. Piru

Constat că nu am citit toate cărțile apărute în cursul anului 1988, prin urmare nu aș putea să întocmesc un bilanț adevărat, cuprinzător. Din ce am citit eu și cred că merită să semnalez încă o dată publicului, mă rezum la următoarele cărți de poezie: Mircea Popovici, *Poezii* (a treia carte a autorului); Nicolae Oancea, *Scrisori apocrife*; Gheorghe Istrate, *Despărțirea de cuvinte*; Ion Cristofor, *Cina pe mare*; antologii din toată opera lui Gheorghe Tomozel și Mircea Florin Sandru. Recomand cititorilor românele: „Tainele inimii”, de Cristian Teodorescu; *Herbert* de Florin Sicoe; *Totdeauna toamna* de Mirela Roznoveanu; *Tangoul memoriei* de George Cusnarencu; *Palimpsest* de Vladimir Tescanu. Critica și eseistica s-au ilustrat prin *Camil Petrescu — Reala* de Maria Vodă Căpușan și *După Socrate* de Ioan Buduca. S-a scris și publicat însă mult mai mult și despre alte cărți vom vorbi în continuare. Dar chiar și de ar fi fost doar atât, încă nu era puțin.

Eugen Simion

Am mai spus și cu alt prilej că, după opinia mea, fenomenul notabil în literatura anului 1988 este relansarea prozei tinere. Textualistii au publicat a doua sau a treia carte (Bedros Horasangian, Cristian Teodorescu, Hanibal Stănculescu, Nicolae Iliescu, George Cusnarencu, Gheorghe Crăciun, Sorin Preda...) și cu această ocazie s-a discutat din nou despre formele și șansele textualismului azi. O primă constatare: tinerii prozatori tind să convertească aventura scriiturii într-o nouă scriitură a aventurii. Asta înseamnă: revenirea la epic (adică la romanesc și tipologie), diversificarea mijloacelor narativii, revenirea autorului în text și o gândire mai unitară asupra realului.

Semnalează debutul *Rodicăi Palade* cu un roman de tip Joyce (*Iarna vieții*) și pe acela al lui Horia Ursu, cu *Anotimpurile după Zenovie*.

Ov. S. Crohmălniceanu

În anul literar, cam sărăcăcios, 1988, efervescentă îmi pare doar proza tinerilor. Aici, lista numelor noi care își fac o intrare răsunătoare nu s-a încheiat, înregistrează pe cel al lui Hanibal Stănculescu, autorul volumului *Casa, o cul-*

gere de narațiuni scurte, scrise scriitor, într-o manieră percutantă, surprinzând prin acuitatea observației socio-psihologice, notația acidă și pasta verbală malaxată abil spre a provoca asociații intelectuale subtile.

Tot în același cimp, Gheorghe Crăciun, fără să părească și el epica de mică întindere, dă prozelor sale un motiv comun și realizează o carte fermecătoare. A intitulat-o *Compunere cu paralele inegale*, fiindcă pe fundalul vechiului roman grec *Daphnis și Chloe*, reluat într-o variantă senzuală naturistă, dispune inspirat niște episoade amoroase diferite ale citorva cupluri contemporane.

„Tainele inimii” și *Plus-minus o zi* vin să illustreze cum știu autorii lor, iarăși doi prozatori tineri, Cristian Teodorescu și respectiv Sorin Preda, să se descurce în epica întinsă. Primul aduce o originală viziune a personajelor tipice care

populează literatura lumii provinciale, relevându-le un fond sufletească insondabil, opac, misterios. O simpatetică înțelegere omenească ni-l apropie pe eroi, ridică din anonimul destinele lor mărunte și le conferă o aură enigmatică existențială. Celălalt ne face martorii educației militare și sentimentale a personajului principal, totodată povestitorul unor aventuri autobiografice pline de humor. Treptat băgăm de seamă că ele au și o semnificație mai adâncă, oferă spre contemplare amuzantă dar și reflectie felurite forme ale amneziei, ciinică, interesată, oportună, catastrofică, născută dintr-o traumă sufletească sau destinată pur și simplu a crea dileme actului narativ. După *Parțial color*, Sorin Preda trece a doua oară cu brío examenul de romancier.

Tot din rindul tinerilor vine să ne producă o plăcută surpriză Florin Sicoe, cu o construcție epică de rară finete, *Herbert*. Alt roman, *Tangoul memoriei*, de

George Cusnarencu, supune genul unei reușite experiențe ludice chemate a-l instaura în toate compartimentele o veselă dezordine poetică. Nicolae Iliescu, la rindul său, animă peisajul prozei cu o parodie hiperinteligentă chiar a procedeelelor textualiste, *Dus-întors*, care s-a dovedit a avea o bătaie mai lungă, de vreme ce a scos din sărite spiritele mohorite.

Cenușul e în acest sector o culoare detestabilă.

Valeriu Râpeanu

Situația de editor mă determină să mă abțin de la indicarea cărților valoroase apărute în cursul acestui an. Socotesc, totuși, de datoria mea să spun că literatura originală a înregistrat succese remarcabile în toate domeniile, în critică, poezie, roman și mai ales într-un domeniu de care aș vrea să mă ocup acum, acela al valorificării marilor momente de cultură ale țării noastre. În momentul când scriu aceste rânduri privesc cu o mare emoție primul volum din „Istoria românilor” de N. Iorga, care apare la Editura Științifică și Enciclopedică, sub egida Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol” — Iași. Toți cei care au lucrat și vor lucra pentru redarea celor 10 volume ale acestei monumentale cărți merită, fără nici un fel de rezervă, laudele noastre, recunoștința față de un act de cultură ce iese din comun.

Această editură și același institut au tipărit, anul acesta, „Istoria românilor din Dacia Traiană”, vol. II, de A.D. Xenopol. Iarăși, deci, o lucrare monumentală care onorează eforturile și munca noastră editorială și pe competenții cercetători ai Institutului de Istorie din Iași.

Alt eveniment major, compus în fond din două apariții, este tipărirea în cadrul „Bibliotecii de artă” a Editurii Meridiane a unei lucrări monumentale nu prin dimensiuni, ci prin spiritul științific, prin caracterul ei novator la data scrierii, „Marea Neagră” de Gh. I. Brătianu.

Aproape în același timp, la Editura Științifică și Enciclopedică a apărut o altă carte fundamentală a gândirii noastre istorice „O enigmă și un miracol istoric: Poporul român”, datorată aceluiași mare și neuitat istoric care a fost Gh. I. Brătianu.

Tipărirea la Editura Academiei a masivului volum de „Teatru” de Mihai Eminescu, în ediție științifică de înaltă valoare, în curs de apariție, reprezintă, de asemenea, un eveniment important.

Să le adăugăm „Scrieri de logică” de Titu Maiorescu, „Doctrina substanței” de Camil Petrescu, încheierea ciclului „Istoria credințelor și ideilor religioase” de Mircea Eliade, „Din istoria Transilvaniei” de Ioan Lupas, „Scrieri” de N. Bagdasar, traduceri din lirica universală, în „Opere”, vol. IV, de Ion Pillat, „Culturi eleate și heracleitice” de Anton Du-

mitriu, „Cuvint împreună despre rostirea românească” de Constantin Noica, „Prin alții spre sine” de N. Steinhardt, „Studii de lingvistică și filologie” de B.P. Hasdeu, „Scrieri alese”, vol. II, de D. Caracostea, volumele IV și V din „Operele complete” ale lui Mihail Sadoveanu și vom avea o imagine a unui an editorial în care monumente ale culturii și ale gândirii românești au fost prezente cu strălucire.

A îndemna tinerii cititori să se apropie de aceste cărți fundamentale ale culturii românești este o datorie a noastră, tuturor.

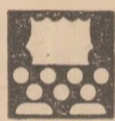
Gabriel Dimisianu

Au stîrnit oarecare animație, în mișcarea noastră literară din ultima vreme, opiniile voit incitante ale lui Nicolae Manolescu privitoare, pe de o parte, la critica lui Paul Zărifiopol, iar pe de alta la faptul că, după confratele nostru, proza cea mai interesantă, la noi, în momentul de față, o scriu nu prozatorii, ci criticii. Nu mi-am propus însă aici, nici nu era locul, să discut punctele de vedere, stîrnitoare de controverse, ale lui Nicolae Manolescu în chestiunile amintite, ci numai să subliniez că aserțiunea privitoare la proza criticilor i-a fost prilejuită de recenzarea unei cărți de proză cu adevărat excepționale: *După-amiaza de sîmbătă* de Valeriu Cristea. Că ea ar ilustra și un simptom, și anume preeminența dobindită de critici în spațiul prozei contemporane, este un lucru discutabil și, la urma urmei, fără cine știe ce importanță. Cert, și important, pentru mine, este că e dintre acele scrieri care, dincolo de aspirații competitive, înobilează momentul nostru literar: prin unicitatea viziunii, prin marile frumuseți stilistice, prin sinceritatea desăvîrșită a mărturisirii de sine. O remarcă cu satisfacție, la capătul unui interval literar care a înregistrat nu puține reușite artistice.

C. Stănescu

Închei, așadar, acest an, meditănd melancolic și numai pentru mine insumi la versurile „În apa dulce-amăruie a singelui plutesc orașele” și „În bazinul carbonifer am iubit o fată”: acești „pași pe acoperișul fierbinte” pe care elegiacul citadin Mircea Florin Sandru îl face în numele nostru, dimpreună cu lumina ce-l „șirue tăcută pe umeri / pe bustul cel drept, peste brațele...” din „Incintele” Gabrielei Negreanu, anti-clasice, dar nu barbare, mă conving că „Într-adevăr”, vorba (versul!) lui Adrian Păunescu, „peste câteva minute / intrăm în anul de dinainte de anul acesta, / la mulți ani, începe anul trecut” (versuri răscolite de bunul nostru prieten Alex. Ștefănescu).

Anul artistic 1988 văzut de cronicarii noștri

Teatru

Miruna Ionescu

Repertoriu de calitate

Mai mult, parcă, decît în alți ani, 1988 a marcat în teatre o lăudabilă ambiție de a readuce în atenția spectatorilor importante texte ale dramaturgiei românești și universale. Chiar dacă numai o parte a acestor puneri în scenă s-a constituit în reprezentări valoroase, propunînd citiri noi ale unor cunoscute opere, faptul este îmbucurător, căci în măsura în care bagatela este înlăturată în favoarea piesei clasice sau moderne rămase în patrimoniul universal, se poate vorbi de un alt nivel al ambițiilor culturale și artistice, de imolarea pe o altă treaptă, superioară, a dezideratului educativ, formativ ce stă la baza oricărei mișcări teatrale prestigioase. Cînd Shakespeare și Cehov, Caragiale și Ibsen, Pirandello și Goldoni, Camil Petrescu și Lope de Vega, Molière și Gogol au numele înscrise pe afiș în defavoarea unor obscuri însăilători de dialoguri „descoperiți” nu se știe cum și propuși spre lansare de pe unele scene românești, un ciștig enorm pentru public și teatru este marcat, din pornire. Departate de a minimaliza ceea ce am putea numi restituirea unor texte dramatice intrate într-o uitare de mai scurtă sau mai lungă durată sau introducerea în repertoriu a unor nume noi pentru publicul românesc sau a unor opere necunoscute, dar mi se pare neîndoielnic faptul că raportarea permanentă la capodoperele dramaturgiei românești și universale trebuie să fie unul din elementele fundamentale ale alcătuirii

repertoriului oricărui teatru. Sigur, s-a discutat și se discută mult despre raportul ideal necesar să existe între piesa contemporană și cea clasică, între numărul de premiere absolute și viziunea nouă asupra unor opere cunoscute, între spectacolul realizat cu piesă românească și cel cu piesă străină, între numărul de premiere al unui an și cel al reluărilor etc., etc. Probabil, se întimplă ca mulți directori sau secretari literari să se piardă într-atît în labirintul parametrilor de care au a ține seama, încît să uite că primul dintre ei este valoarea. De aceea, zic, anul 1988 a fost un interesant an teatral: pentru că a primat în cele mai multe dintre cazuri (citește teatre) calitatea, valoarea pieselor înscrise în repertoriu. O scrisoare pierdută și O noapte furtunoasă de I. L. Caragiale, Regele Ioan, Regele Lear, Mult zgomot pentru nimic, Antoniu și Cleopatra de Shakespeare (parcă niciodată în ultima vreme nu s-au pus în scenă atitea opere ale marelui Will ca în 1988), *Urișii munților* de Pirandello, *Constructorul Solness* de Ibsen, chiar și Televiziunea făcînd efortul lăudabil de a realiza un meritoriu spectacol cu *Stilpii societății* de Ibsen. Bineînțeles, enumerarea este foarte restrînsă și are numai rolul de exemplificare.

Alături de această merituosă atenție acordată marilor texte dramatice, anul ce astăzi se încheie ne-a mai făcut, cred, o bucurie: a consacării unui dramaturg român. Căci am convingerea că spectacolul cu *Intr-o dimineață*, pus în scenă de Dan Micu la Teatrul Nottara, a confirmat talentul dramaturgic al lui Mihai Ispirescu. Decî, 1988 a adăugat un nume la eșalonul de frunte al dramaturgiei noastre contemporane, îmbogățînd-o, dîndu-ne încă o speranță. La a doua sa piesă montată într-un teatru profesionist, Mihai Ispirescu dovedește o maturitate artistică ce totuși deosebită, o știință a construcției dramatice invidiabilă și un har al umorului, al replicii acide, al satirei rareori întîlnit. Sper să fie un ciștig pentru teatrul românesc pe care timpul să-l valideze din plin.

Cinema

Ioan Lazăr

Debut, ecranizări, animație și musicaluri

Văzut într-un moment de bilanț ca acesta, anul cinematografic 1988 prezintă un relief mai bogat și mai diversificat decît al altor perioade, și am în vedere registrele de gen pe care s-a exersat talentul realizatorilor. Abundă comediele și filmele muzicale, nu lipsesc filmele pentru copii. Un număr impresionant de lung-metraje de animație transformă Animafilm într-un producător zelos, prolific și nu o dată inspirat. Un singur debut regizoral, din păcate, și încă nu putem vorbi despre debuturile scenaristice (din simplul motiv că producerea lor este foarte anevoioasă).

Ecranizările continuă să constituie piesele de rezistență ale cinematografiei noastre, și observația este validată convingător și de peisajul filmelor anului ce se încheie astăzi. Filmul cel mai interesant ar fi, după părerea subsemnatului, *Hanul dintre dealuri*, realizat de Cristiana Nicolae, pornind de la nevelistica lui Caragiale. Tot ecranizări sînt și filmele situate în prima linie a producției naționale, ocupînd, vreau să subliniez, un loc important în filmografia autorilor lor și a cinematografiei noastre. Am în vedere *Flăcări pe comori*, semnat de Nicolae Mărgineanu, film după Agârbiceanu, plasat în linia stilistică a *Nunții de piatră* și *Duhului auruului*.

Nu știu dacă acestea: „Pași pe acoperișul fierbinte”, „Incinte” sau „Intr-adevăr” sînt „cărțile” de poezie ale anului, după cum nu-mi dau seama dacă „Adunarea și scăderea zilelor” de Tudor Vlad ori „Plus-minus o zi” de Sorin Preda ar putea fi „romanele” pe care le așteptăm a știu doar că ele, alături de reductiva și „imorală” „Minima morală” (Andrei Pleșu) ori prea cuprinzătoarea — sub rezerva sintezei „și nihil obstat” — „Scriere și oralitate în cultura antică” (Andrei Cornea) sînt cărțile între care îmi place — firește, strict conjunctural! — să trec în anul ce vine.

A fost un an în care, oare, „S-au potolit ambiții, / Și patimi, încleștări, / Pînă / Ne-acoperă adinc somnul / Ca apa unei mări”?

Un an despre care cum s-ar putea spune mai adevărat și mai tulburător decît ca versurile aceluiași mare poet, Grigore Vieru: „Am văzut văduve tinere / După război, / Dormind sub focul amiezii / În cîmp / Cu obrazul lipit / De fața smolită a pînii / Ca lingă bărbat. / Da, și piinea e o fericire...”?

În rest, vă recomand, pentru deconectare și decompensare, ultimul mic spectacol-premieră absolută! — al marelui actor de la Teatrul Mic, Ștefan Iordache: „Astă-seară stau acasă”. Un program de brigadă artistică în care „eu am nevastă, am copii, am timbre, am cărțile, biblioteca...” și alte obiecte ce ne țin de urit...

Urită treabă, mare trîncăneală sau, cu vorba lui Creangă: un „sfiriac”: unde lumea e ca o „sitișcă” (probabil de la sită — vezi „Harap-Alb”, ediția de lux).

Eh, ce să-l faci „Repere pe drumul gândirii” (M. Heidegger).

E, oare, o fatalitate să fim paradoxali și inegali: în timp ce editurile ne dau asemenea „repere”, teatrele să ne recomande să „stăm acasă” de dragul timbrilor, nevestelor și cărților noastre cu cotoare viu colorate?!

Nici că se putea un mai fericit, și mai colorat, și mai sfîrșit de an...

Mircea Iorgulescu

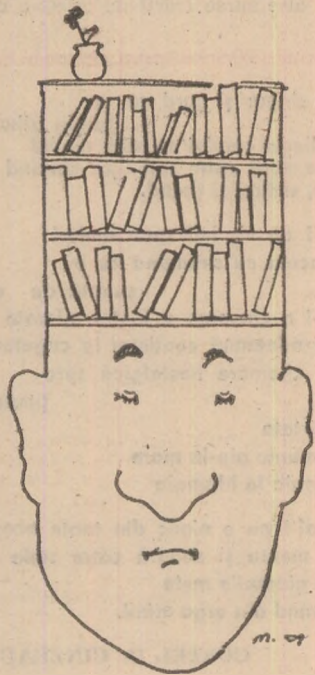
Cu toate că anul literar 1988 se va încheia, de fapt, abia prin ianuarie-februarie 1989 și un bilanț, oricît de sumar, este încă prematur, sigur pare a fi, de pe acum, că aparițiile cele mai importante s-au produs în spațiul prozei și al eseisticii. În proză ar fi de remarcat, în primul rînd, prezența masivă a autorilor tîrzi care au debutat la începutul acestui deceniu: Bedros Horasangian (Sala de așteptare), Cristian Teodorescu („Tainele inimii”), Sorin Preda (Plus-minus o zi), Gheorghe Crăciun (Compunere cu paralele inegale), Hanibal Stănculescu (Casa), Tudor Vlad (Adunarea și scăderea zilelor), Nicolae Iliescu (Dus-intors). Constantin Parascan (Vămile iubirii), Vladimir Tescanu (Palimpsest), toți autori de romane, apoi, cu proză scurtă, Ion Cristoiu (Povestitorii), Smaranda Cosmin (Aștept provincia), Cornel Nistorescu (Proprietarul de iluzii), Ioan Radin (Schită de portret), Horia Ursu (Anotimpurile după Zenovie) — un debut înțiriat, cu totul remarcabil. Lista, desigur, poate fi lungită (îmbunătățită), fapt este că relieful prozei românești de azi trece printr-o schimbare de proporții. Geamlie de Paul Georgescu, Și mine, și

polmiine... de Corneliu Ștefanache, Patru și un absent de B. Elvin sînt romanele importante ale unor prozatori consacrați. Tot aici, la proză, figurează și inclasificabilele cărți publicate în acest an de Liviu Ciocărlie (Clopotul scufundat), Valeriu Cristea (După-amiaza de simbătă), Nicolae Manolescu (Desenul din covor).

În spațiul eseisticii, fenomenul cel mai important îl constituie, probabil, deplasarea de la literatură către etică (Minima morală de Andrei Pleșu), sociologie și istorie. Deși România după Marea Unire de Mircea Mușat și Ion Ardeleanu (vol. II, partea a II-a) este o lucrare, cum se spune, „de specialitate”, prin felul cum a fost concepută și realizată este cu certitudine și una dintre cele mai însemnate cărți ale anului literar, avînd aspectul unui extraordinar roman; fiind o carte în sine foarte importantă, e totodată, importantă și pentru literatură.

Alex. Ștefănescu

Dintre cărțile de poezie apărute în acest an am citit cu mare interes Intr-adevăr, de Adrian Păunescu, La Lilieci, Cartea a IV-a de Marin Sorescu, Fintina

din oglinzi de Nicolae Dragoș, Imnele Maramureșului de Ioan Alexandru, Firea lucrurilor de Florin Mugur, Pași pe acoperișul fierbinte de Mircea Florin Sandru, Podul cu fin de Dan David, Plimbarea prin flăcări de Daniel Corbu și Cuvînt înainte de Cristian Popescu. Dintre cărțile de proză merită, după opinia mea, menționate: Proces în recurs de Ion Brad, Clopotul scufundat de Liviu Ciocărlie, După-amiaza de simbătă de

Valeriu Cristea, Povestitorii de Ion Cristoiu, Pînă la ultima consecință de Nicolae Tic, Toideana toamna de Mirela Roznoveanu, „Tainele inimii” de Cristian Teodorescu, Lumina din adîncuri de Alecu Ivan Ghilia, Adunarea și scăderea zilelor de Tudor Vlad. Plus — minus o zi de Sorin Preda. În ceea ce privește critica literară, am remarcat Eșeu despre lumea lui Caragiale de Mircea Iorgulescu, Jurnal de lectură de C. Ștefănescu, Sistematica poeziei de Eugen Negrici, Introducere în teoria lecturii de Paul Cornea, Barocul în proza lui Arghezi de Adrian Anghel, Introducere în opera lui Titu Maiorescu de Al. Dobrescu, Grădina suspendată, Poezia lui Alexandru Macedonski de Daniel Dimitriu. La reportaj: Flăcări sub apă de Petre Mihai Băcanu și Proprietarul de iluzii de Cornel Nistorescu. Și, în afara oricărui gen, dar totuși în interiorul literaturii: Minima morală, de Andrei Pleșu.

Gheorghe Grigurcu

Orice selecție literară fiind în genere mai mult ori mai puțin satisfăcătoare, indic, din capul locului, două piedici obiective ale selecției anuale pe care am fost invitat a o opera pentru Supliment: nu mă pot referi decît la cărțile care au ajuns pe masa mea de lucru și au pot avea în vedere acele specii pe care, din lipsă de timp, nu le pot frecventa decît „pe sîrite”, ca de pildă romanul. Dacă sînt scuzat pentru omisiunile involuntare provocate de motivele mai sus înfățișate, la care se adaugă, în această clipă inevitabilele oscilații ale memoriei, îmi permit a evidenția următoarele apariții din 1988: poezie — Constantin Abăluță, Singurătatea ciclopului; Florența Albu, Kilometrul Unu în cer; Cezar Baltag, Euridice și umbra; Victor Felea, Decorul speranței; Mircea Ivănescu, Versuri vechi, nouă; Florin Mugur, Firea lucrurilor; proză și publicistică — Liviu Ciocărlie, Clopotul scufundat; Valeriu Cristea, După-amiaza de simbătă; Gheorghe Tomozel, Plantația de fluturi; critică și eseu — Al. Dobrescu, Introducere în opera lui Titu Maiorescu; Mircea Iorgulescu, Eșeu despre lumea lui Caragiale; Nicolae Manolescu, Desenul din covor; Sorin Mărculescu, Semne de carte; Eugen Negrici, Sistematica poeziei; Z. Ornea, Interpretări; Andrei Pleșu, Minima morală; Vasile Popovici, Eu, personajul; Debuturi — Liviu Antonesei, Semnele timpului; Ioan Buduca, După Socrate; Mihail Gălățeanu, Știri despre mine; traduceri — Ștefan Aug. Doinas, Atlas de sunete fundamentale; Modest Morariu, E. M. Cioran, Eseuri; Ediții — Felix Aderca, Contribuții critice, vol. II (sub îngrijirea Margaretei Feraru), Paul Zari-fopol, Eseuri, vol. I și II (sub îngrijirea lui Al. Săndulescu și Radu Săndulescu).

Paul Dugneanu

Am să mă refer numai la proză, pentru că, orice s-ar spune, ea dă pulsul unei literaturi. Anul 1988, așa cum era de așteptat, nu a adus noutăți izbitoare, menținîndu-se pe linia celui precedent. S-a

scris nu mult, dar bine, aspectul cel mai caracteristic al ultimilor ani fiind media ridicată de la care se porneste — fapt cu adevărat relevant — chiar dacă nu se ating, cu excepțiile de rigoare, cote prea înalte. Romancierii, în special ai ultimului val, nu numai că stăpînesc, ci au ajuns (o parte dintre ei) la o netăgăduită virtuozitate a procedeeilor care atunci cînd va fi dublată, pe măsură, și de substanța romanească, va naste probabil capodopera. Cauzele datorită cărora prozatorul contemporan arată, în genere, un interes mai puțin decît față de temele majore sînt multiple și presunem un demers sociologic (care și-ar afla locul cu alt prilej).

Subliniind încă o dată că în proza actuală se observă un evident profesionalism, am să amintesc și două cărți — mai sint și altele — ce au sărit din această paradigmă, împunîndu-se, după mine, ca romane de referință ale anului '88: „Tainele inimii” de Cristian Teodorescu, strălucit debut ca romancier, și Dealul vîlilor de Petre Anghel, autor în plină forță și maturitate creatoare.

Ion Bogdan Lefter

Dacă număr bine steagurile, dintre aparițiile editoriale ale lui 1988 ar intra — din punctul meu de vedere — într-o „preselecție” pentru „cărțile anului” 29 de volume de proză, 9 de poezie, 8 de critică și 5 eseuri sau culegeri de eseuri. Deja după această primă estimare cantitativă, aș putea avansa ceva concluzii... Neîntînd acum momentul, remarc doar plusul ofertei de proză, într-un evantai mergînd de la recuperatul Roman al adolescentului miop al lui Mircea Eliade și pînă la volumele prozatorilor-debutanți (dar ce „debutanți”, ce pleiadă!) Silviu Angelescu, Rodica Palade, Hanibal Stănculescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei” pe genuri: la Poezie — Versuri vechi, nouă de Mircea Ivănescu, Florin Sicoe, Viorel Marineasa, Vladimir Tescanu, Horia Ursu. Însă — vorba cuiva — trec mai bine la cestiune, la titlurile efective. Cum parte din ele au prins „preselecția” mea după ce abia le-am frunzărit, voi numi în continuare doar cărți pe care, citindu-le de-a binelea, le-am găsit pe gustul meu. Conform tipicului „repartitiei

Cad lacrimi

Ne-am unosit în toamna cenușie
Cind ochii tăi îmi spuneau ceva mie.
Frumusețea ta era frunțașă
Și te-am dus cu IRTA ca un pașă.
Dar ai plecat la București
Pe altul ca să-l iubești.
Și-acuma lacrimile-mi cad
Pe fața ta de pernă
Iubirea mea eternă !

ARTURICĂ HUIDUMAC

Anotimpurile dragostei

În mine
Iubirea a sădit sămânța iubirii.
Te-am iubit încă din nesădire
Încă din pământul mănos în care
Infinitul te-a adus

Plutind
Pe dunga dintre zenit și real.
Toamna am cules fructele
Din împletirea iubirii
Cu ființa.

Ca primăvară voi sădi iar, cu perseverență,

Și aceeași uimire
Fructe de iubire în iubire.

VENERICA ZĂPÎRȚAN

Aș vrea

As vrea să cred că nu exist,
Că nu sint eu un suflet trist,
Că sint un spirit sau un vis
Dar nu știu ce să cred precis.

As vrea să cred că sint un val
Că mă lovesc ușor de mal
Scaldând picioarele la cei
Ce au în suflet porumbei.

La cei ce inimi au de jar
Și poartă-n suflet felinar.
La cei ce-n rouă scaldă-n zori
Pământul plin de albe flori.

LOREDAN BIȚA

Urare pentru îndrăgostiți

(poezie în acrostih)

Uriașă este viața cind iubești !
Ramurile unui copac cu flori

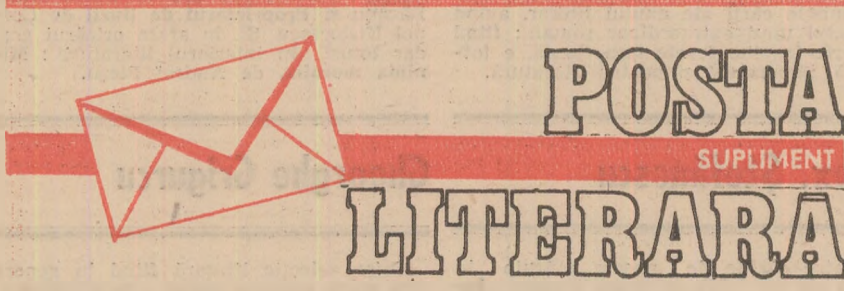
Acum eu dor tu le primești.
Ridici brațele către cer în ale vieții zori
Ești fericită și vezi totul în mii de culori.
Pentru tine viața este frumoasă,
Eternă și plină de vise, pe care
Numai tu poți să le îndeplinești.
Tu ești o fată dragăstoasă.
Ritmul drumului tău nu are
Umbre și tot ce nu dorești.
Iubirea te ajută să-vingi greul,
Numai flori vor răsări în calea ta,
Din ochi vei înflori tot cerul...
Rostești cuvinte pline de iubire,
Alunghi verbul a se depărta...

Cind mă-ndreptam spre malul
nemărginitei mări
Ea repede și-l retrăgea spre
depărtate zări
Și să mă-ncălzească nu a vrut nicicind,
Cu toate că ardeam de dorul ei plingind.

BOBI PANDELE

Nostalgie

Pe cerul violaceu al inserării
unde veghează pe veci bătrînul astru

Am ales, din corespondența anului care se încheie astăzi, un șir de compoziții involuntar hazlii, din care am alcătuit antologia de față — o antologie de umor fără voie.

Din motive lesne de înțeles, nu am dat numele adevărate ale autorilor : le-am înlocuit cu nume totuși autentice, provenind din alte surse (cărți de telefon, mica publicitate, cataloage școlare etc.).

Gîndul te poartă către un mire
O ! Cit de frumos e și-l vei găsi
Și mult... chiar foarte mult îl vei iubi.
Tu ești o floare albă plină de speranță,
Iar el un tinăr plin de cutezanță,
Tu vei fi zeița frumuseții,
Iar el izbînda tinereții...

MIRELA DOVLETE-PARÎNG

Pe malul mării

Am încercat să privesc marea
cea albastră,

Infinită, plină de visare,
Poate chiar fermecătoare,
Neîntrecută, neabătută și măiastră...

Am așteptat ca valul ei să vină
cître mine

Să-mi spună pur și simplu
„Mi-e dor de tine !”

Dar totul a fost zadarnic
Și foarte, foarte groaznic.

trîind singur și surd ca un
bătrîn sihastru
pe oglinda cerului se văd venind
dinspre nord către sud ușor zburind
cocorii, visînd și țîpînd.

Poate-i un vis îmi spun uneori
visul acela ce seamănă cu o
șoaptă de adio
poate-i o chemare a ființei adorate
ce mă-ndeamnă continuu la cugetare
sau o chemare nostalgică spre
tîneturile

îndepărtate
de la munte pin-la mare
Din Sinaia la Mamaia

Dar vai ! nu e nimic din toate acestea
cuget mereu și zboară către stele
numai gîndurile mele
buciumînd din orga mării.

COSTEL B. CINZEACĂ

Scris și făcut

M-ai chemat, am venit și ți-am dovedit
Căci dacă scrii mereu
Eu voi veni în gîndul tău
Să ne cunoaștem aparte
Și să fie ca-ntr-o carte.

DECEBALA NECHIFOR

Ție

Să-ți crească aripi pin-la cer
Să iei din Soare o rază caldă
Să vezi că cerul e frumos
Iar plaiul să sclipească luminos.

Și totul să devină o feerie
Și brazii să miroasă a zăpadă
Să fie ca-n cofetărie
Unde-am stat noi doi odată
Ca-ntr-o poveste minunată.

SULTÂNICA PUPU

Primăvara

Primăvară timpurie
Vii cu mare bucurie
Pomi cu floricele-nmiresmate
Cuprind orașe și sate.

Vii cu necuprinse bucurii
Pentru inimile ce ard sute și mii
Rod bogat aduci cu tine
În combinate și uzine.

Pe cimpii se aude zvonul
Cînd ies plugarii cu motorul
Peste tot se prelucrează
Și poezii tot creează.

Toți cei cu suflet tineresc
Cîntă și se-nsuflăsc
Dușmanii plîng și suspină
Că la ei crește neghină.

Primăvară, bucurie,
Frumusețe și mindrie.

GEO MIHAIL CIORTAN

Rubrică realizată de
MIRCEA IORGULESCU

LUMEA ARTELOR — 1988

• OPTIUNI SI OPTIUNI • OPTIUNI SI OPTIUNI • OPTIUNI SI OPTIUNI • OPTIUNI SI OPTIUNI

Elisabeta Bostan

Aș vrea să vorbesc despre studenții de la I.A.T.C. și despre filmele lor prezentate la Costinești. Cred că în momentul de față există o serie de studenți care pot asigura pentru viitor filmele interesante așteptate. Sint inventivi, modești, harnici. Filmele lor de examen sint o demonstrație de talent.

Stela Popescu

E de remarcat că în 1988 au apărut cîteva comedii muzicale, ceea ce face foarte bine și ne dă mari speranțe pentru acest gen cinematografic, mai ales dacă avem în vedere seceta de comedii din cinematografia noastră. Chiar dacă ele nu sint perfecte, își demonstrează forța comică și educativă. Avem mulți tineri talentați și îmi face mare plăcere să joc alături de ei. Iată debutul Emiliei Popescu, despre care toată lumea crede că este fiica mea. Avem, așadar, talente pentru comedie și e bine să le folosim în viitor.

Virgil Calotescu

Din producția lui 1988 rețin filmul Iacob pentru măiestria regizorală cu care este făcut și pentru talentul interpretului principal, Dorel Vișan.

Nicolae Corjos

Și anul 1988 a fost, ca și alți ani anteriori, o dovadă certă că filmul adresat tineretului, cu mesaj sincer, direct, lucrat cu sensibilitate, cucerește sufrașii celui mai numeros public din țara noastră, publicul tinăr. Aceasta și fundamentează opțiunile mele viitoare.

Petru Maier

Pe cit de cunoscut și iubit, pe atît de așteptat în clasamente și topuri, filmul este supus prin natura sa celor mai contestabile și atacabile judecăți valorice și de gust pentru că nu întotdeauna filmul cel mai iubit de public „răvășește” și pe critici — și invers.

Pentru a împăca dubla natură de spectator și de posibil autor în domeniul unei opțiuni privind anul cinematografic 1988, mi-aș permite să vă sugerez o cursă de fond pe o vreme toridă sub privirile ascuțit-critice a milioane de spectatori direcți în care sint participanți concurenți buni sau declarați buni ce vor cu îndrjire să cîștige. În final, după o luptă crîncenă cu doar propria-i ființă artistică, cîștigă detașat cu mult înaintea plutonului... Iacob (Regia : Mircea Daneliuc).

Anca Ioana Andriescu

Pitorescul și bogăția cromatică transpuse în limbaj coregrafic — un spectacol ce-și definește atributele pe pragul parodiei, un spectacol al vervei și dinamismului, al proșepțimii și energiei debordante : baletul Femeia îndrăgnică realizat după piesa „Îmblinzirea scorpiei” de Shakespeare (libretul, colajul muzical, regia și coregrafia aparținînd lui Ioan Tușgearu). Acest episod al stagiunii Operei Române din București s-a constituit nu numai într-o cuceritoare derulare a tablourilor renașcentiste, pigmentate și cu note de acrobație a gesticii, a perpetuei mișcări, ci și într-o „probă de foc” a responsabilității interpretative pentru cîțiva dintre absolvenții actualei promoții a secției de balet a Liceului de artă „George Enescu” din Capitală. Tinerețea lor, împletită cu experiența și maturitatea celorlalți protagoniști, a întregii „echipe” care a participat la monta-

rea acestui scenariu, a adus un plus de atractivitate acestei premiere.

Tot tinerețea și responsabilitatea interpretativă — într-o riguroasă simbioză — s-au aflat în prim-planul uneia dintre premierele scenei lirice timișorene : opera de cameră În labirint sau Călătorie în zori de Liana Alexandra, pe un libret colorat de George Arion cu tente de fantastic, de suspens, de ironie.

Tinerețea și proșepțimea adevăratei responsabilități artistice, ce ține de vigoarea și autenticul vocației : cea demonstrată în noua montare a operii bucureștene, cu o lucrare de referință a genului buf — Don Pasquale de Donizetti, avîndu-l în rolul titular pe Pompei Hărășteanu.

Crimpele de stagione ce lasă multe, multe puncte nerostite încă, dar pe care memoria melomanilor le tezurizează în amintire, sperînd în reevaluarea lor prin timp.

Marian Constantinescu

Fără îndoială evenimentul discografic al anului care se încheie îl reprezintă editarea „Integralei Enescu”, moment mult așteptat de către specialiștii dar, în aceeași măsură, și de marea public. Albumul, o casetă alcătuită din 29 de discuri, conține o parte dintre cele mai reușite versiuni simfonice ale creației marelui muzician român.

Păstrîndu-ne în acest cadru remarcăm promovarea, și în acest an, a unor artiști și formații din întreaga țară. Se regăesc înregistrări ale Filarmonicii „Moldova” din Iași, condusă de Alexandru Moroșanu, Filarmonicii din Ploiești, la pupitrul cu Horia Andriescu, Filarmonicii din Craiova, a celui din București, aceasta din urmă cu o inspirată versiune a „Concertului nr. 1” de Cealkovski, dirijat de Cristian Mandeal, cu reputatul pianist Dan Grigore. Un alt disc, ce merită remarcat este „Soliștii ai Operei din Timișoara”...

Promovarea unor noi înregistrări cu compoziții de muzică ușoară și pentru tineret a răspuns numeroaselor solicitări anterioare ale noii generații. Mă opresc asupra discurilor formațiilor „IRIS” (ajunsă la nr. 3), HOLOGRAF (nr. 2), SAVOY (cu „Romanticii” 1 și 2). Acestora li se alătură vocile deja consacrate, ce au lansat noi compoziții : Angela Similea, Mirabela Dauer, Gheorghe Gheorghiu, Nicu Alifantis, Ștefan Hrușcă și Vasile Șeicar, Alexandru Andriescu. Un moment pregnant al anului discografic este Loredana Groza în „Bună seara, iubito” de Adrian Enescu, pe versurile poetului Lucian Avramescu. Aș mai aminti continuarea editării unor discuri cu literatură pentru copii care s-au bucurat și ele, de o frumoasă receptare.

Valori ale artei naționale

Tineri concertişti

Avem acum posibilitatea de a contura idei generale despre desfășurarea unui an din viața muzicală a țării — cu recitalurile, concertele, festivalurile și concursurile destinate tinerilor într-un evantai larg și divers-cromatic. Desigur, nu pot fi cuprinși — în rindurile de față — toți cei care meritau aceasta, însă ne vom referi la unele elemente ale tinerei generații, considerându-le drept reprezentative pentru momentul 1988, pentru tendințele și orientările evoluției muzicii românești.

Ca un prim reper calitativ, ni se oferă participarea tinerilor la evenimentul fundamental al activității muzicale din 1988: cea de-a XI-a ediție a Festivalului Internațional „George Enescu” (16—26 septembrie), perioadă sugerând un intens și interesant — „focar” muzical, greu de „simțit” în întregime, ci reconstituit din fragmente, din anumite manifestări artistice spre care ne-am îndreptat preferințele, curiozitatea sau, uneori, numai îndatoririle meseriei... Vom completa semnarea — realizată deja pe această temă în SLAST din 1 octombrie 1988 — prin opinii ale unor tineri compozitori, adunate în contextul unei anchete pe tema „De la Enescu, la cele mai tinere generații de compozitori”.

Ioan Dobrinescu subliniază „permanența căutare a compozitorilor contemporani”, cu constința faptului că „noi toți ne tragem din Enescu — și ne vom mai trage încă”. Christian Alexandru Petrescu ne particularizează acea atitudine enesciană de „compozitor-interpret”, având drept consecință „compoziția-laborator”. În care verificarea se face imediat; în al doilea rînd: „mi se pare importantă degeajarea de formalismul propriu unor anumite concerte europene și re-crearea unui etos românesc”; în al treilea rînd: „deschiderea spre universalitate se împlinește prin resursele general-valabile ale specificului național”. Cu multă luciditate, Ana Maria Avram pune în discuție „constituirea unei cetăți magice a muzicii”, dat fiind că „etapa actuală este una de secătuire a elanului afectiv: întâi ne facem un manifest teoretic, apoi creația nu e — întotdeauna — la nivelul său, nu atinge corzi ale sufletului. Fiecare caută o sinteză — care încă nu s-a găsit”.

Sînt probleme pe care tinerii creatori și le pun în încercarea de a descoperi rostul și semnificatia lor într-o școală de compoziție. De altfel, aceste trei nume citate sînt mereu prezente în concertele organizate în Sala Studio a Ateneului sub genericul „Tribuna tinerilor compozitori”, alături de altele ca George Balint, Mihaela Sturza, Liviu Teodorescu, Christian Berger, Nicolae Teodorescu, Silvia Macovei, Mihaela Stănculescu, Dana Teodorescu, Daniela Stoicescu s.a. Atît de eterogenă, totuși, sub aspectul opțiunilor stilistice, pleiada tinărilor de compozitori permite individualizarea unor profiluri artistice care tind — totodată — spre unitate. Adăușăm, în acest context, cristalizarea unor concepții în rîndurile studenților-compozitori, desprinse din multiple șanse de afirmare pe podiumul de concert, în sesiunile științifice și artistice studențești (anul acesta — la Tirgu Mures), în concursuri. Vom exemplifica numai prin enumerarea celor trei studenți distinși cu premiul I la deja prestigiosul Concurs Interjudetean de creație și interpretare „George Dima”: Iulia Cibulescu — Cluj-Napoca, Dan Dediu — București, Ion Pop — Cluj-Napoca (pentru diverse categorii de formație instrumentală), precum și participarea studenților bucureșteni — cu mai mult sau mai puțin succes — la concertele claselor de compoziție organizate de Radioteleviziune.

Pentru că latura interpretativă presupune o mai mare spectaculozitate — facilitînd accesul la public —, ne vom opri asupra citorva din realizările studențești pe acest plan, considerînd — ca jalon — același concurs clujean „G. Dima” (ediția a V-a, între 24—27 noiembrie). Dintre cei premiați cu distincția maximă la categoria juniorilor, Liviu Prunaru (București — vioară) se impune în mod deosebit atenției — și vom reveni la detalii în legătură cu interpretarea sa: la alte secții, menționăm pe Daniel-Corneliu Wagner (Iasi — violă), și Diana Ligeti (Cluj-Napoca — violoncel). Dar nu numai competiția pune în valoare personalități interpretative, ci și contactul cu scena, cu sala de concert. Din acest punct de vedere, din ciclul de manifestări „Studioul tinărului muzician” — propuse de C.C. al U.T.C., Consiliul Culturii și Educației Socialiste și Filarmonica „George Enescu” la Ateneul Român — întîlnirile cu studenții clujeși și ieșeni s-au constituit în prilejuri binevenite pentru auditoriul bucureștean de a-i cunoaște.

Una din aceste seri muzicale (9 martie) — de factură camerală — ne-a prezentat soliști ai Conservatorului clujean, din care am evidențiat pe pianistul Octavian Arion și Daniel Goîi, naturi evident înzestrate prin strălucirea și forța pianistică, tehnica ireproșabilă, pe Firuța Feier — cu extraordinare disponibilități obols-

tice într-o partitură contemporană semnată de Cornel Tăranu —, dar și pe violonistele Alina Barbu și Ioana Mușat, violoncelista Diana Ligeti, flautista Adriana Petrescu, soprana Carmen Gurban și basul Ioan Tibrea. O autentică artă a perfecțiunii o atinge Orchestra de cameră „Dinu Lipatti”, dirijată de Caslu Barbu, formație de omogenitate, generînd un sunet compact, consistent, plin de căldură, cu subtilități dinamice.

Studenții Conservatorului din Iasi (prezenți la Ateneu în 26 aprilie), vor aborda aspectul solistic, cameral sau simfonic, instrumental sau vocal. Am situa, în fruntea „listei”, Cvarletul de coarde „Gaudemus”, ansamblu bine-cunoscut prin profesionalismul ce depășește performanțele studențești, trecînd pragul spre maturitatea artistică. Membrii săi — Dănuț Manea, Lucia Cires, Luiza Fordea, Sebastian Vîrtosu colaborează într-un consens desăvîrșit, în care sincronizarea nu mai reprezintă o problemă, ci lasă impresia unui reflex deja format, premisa rafinamentelor unei concepții profunde și elevate în Cvarletul op. 22 de G. Enescu. Semnalăm, în plus, tuseul sugestiv al pianistului Samir Goleacu și prestațiile solistice nu mai puțin reprezentative ale violonistului Mugurel Markos, pianistei Doina Grigore, mazzosopranei Elena Roșca și sopranei Andreea Lory. După traseul evoluțiilor solistice, o fermă pregătire muzicală ne-a demonstrat Orchestra Conservatorului, în cazul ordonării instrumentiștilor într-un organism sonor — sub conducerea dirijorului Corneliu Calistru.

Despre Orchestra Conservatorului bucureștean pe podiumul Ateneului într-un Concert educativ dirijat de Aurel Niculescu, și avîndu-l ca protagoniști pe pianista Lorena Tecu, violonista Simona Moise și violoncelistul Valeriu Popovici, nu vom mai repeta aprecierile anterioare (SLAST, 16 aprilie). Însă momente aparte au putut fi observate pe întreg parcursul anului 1988, deci cuprinzînd jumătatea din doi ani de studii la Conservatorul din București. Din seriile pianistice, am numi pe Răz Aladar — instrumentist cu însușiri esențiale: dezinvolture, precizie ritmică de mare energie, cu egală înclinație pentru repertoriul clasic și contemporan (interpretează, adesea, lucrări ale colegilor lui compozitori), pus sub semnul rațiunii în înțelegerea textului. Un alt solist ce se detașează între colegii săi este Liviu Prunaru, pe care l-am revăzut recent în cea de-a treia zi de concert a Galelor Tinerilor Concertişti (A.T.M.) de la Constanța (4 decembrie). Cu această ocazie, putem releva însemnătatea Galelor — ce au continuat cu consecvență și în acest an periplu prin principalele centre muzicale ale țării (Timișoara, Bacău, Cluj-Napoca etc.), cu un climat adecvat debutului cu orchestra al unor copii și tineri, sau „avîntul” din ce în ce mai dinamic al altora.

Am pornit de la Liviu Prunaru cu scopul de a trece în revistă maximul calitativ al Galei — matineul „Virtele violonisticii românești” — care ne-a orientat spre un anumit specific instrumental, concretizat în interpretarea unor piese concertante de efect, de mare priză la public. Cîteva date ale cîntului pentru fiecare din acești tineri vor clarifica, în parte, trăsături distincte ce le sînt proprii: Tzigane de Ravel îl prilejuiește lui Istvan Kosztandi (de asemenea laureat cu premiul I la „George Dima” — categoria seniori) etalarea unei sonorități impecabile, tensionate, într-o gândire acordată cu spiritul orchestrației raveliene în culoare și ritm. Cu un temperament mai puțin „ardent”, Mircea Călin înclină spre o detașare ce-i pune în lumină talentul violonistic — printr-o mare ușurință — în partea I a Concertului nr. 1 pentru vioară și orchestră de Paganini. În Fantezia pe teme din „Carmen” de Bizet, de Sarasate, Liviu Prunaru își desfășoară excepționalele coordonate instrumentale și muzicale cu o strălucire unică, gradînd, în același timp, cu firesc și spontaneitate, secțiunile Fanteziei. Poate că n-am resimțit în altă clipă a Galei aceeași senzație de transmitere a vibrației interpretative în actul comunicării artistice. Criteriul enumerării tinerilor concertişti l-am stabilit prin vîrsta lor și am urmat ordinea descrescătoare, ajungînd acum la anii de liceu, prin Dan-Claudiu Vornicel. Din interpretarea sa la Balada de Enescu și Introducere și Ron-do capriccioso de Saint-Saëns s-au desprins însușirile sale pentru o factură camerală, mai degrabă decît pentru aplombul concertistic. O sensibilitate deosebită, delicatețe și farmec schițează profilul Corinei Belcea în Havaneza de Saint-Saëns. În legătura cu cel mai puțin încărcat de ani solist al Galei — Alexandru Tomescu — apreciem un simț muzical deja bine-stabilit, o construcție logică a unei forme rapsodice în Melodii lăutărești de Sarasate, precum și lirismul din Meditație de Massenet. Și încă o dată, asemena serilor precedente (v. SLAST — 10 decembrie, 17 decembrie), orchestra constănțeană, experimentatul său dirijor Petre Șbăncea se impun prin aceeași

atenție, dorința de colaborare ce au asigurat o parte din succesul Galei.

Situîndu-ne pe o anumită linie a școlii interpretative românești — violonistica prin exponenții săi tineri —, să urmărim pe Gabriel Croitoru, solist al unui concert de Wieniawski în Studioul Radioteleviziunii; el confirmă, din nou, datele pe care i le cunoaștem. Totuși, instrumentalitatea sa nu ar trebui să răniască numai un mecanism în impecabilă stare de funcționare, fără acea finalitate afectivă care împlinește înțelegerea (sub)textului muzical; de altfel, poate Concertul ales nu a fost de natură să infirme această părere. O violonistă ce a optat pentru formula duo-ului cameral — eventual împreună cu pianista Steluta Radu — este Luminița Rogacev —, în recitaluri pe diverse scene bucureștene, din care am aminti numai pe acela dedicat integralei Sonatelor de Enescu. Cele două parțenere, în deplin echilibru sonor, îngemănează intensitățile și timbrurile spre o transfigurare a partiturii.

Intenția noastră — în rîndurile de față — este de a creiona numai fragmente din amploarea fenomenului muzical al artei tinere în decursul unui an. De aceea, dintr-o agendă de cronicar, am prelucrat acele file despre tineri mai puțin „întîlniți” în articole anterioare.

Astfel, un recital de harpă suscită interesul atît prin ineditul instrumental, dar mai ales prin calitatea Mariei Bâldea, în sensul frumuseții unui sunet învăluitoare, colorat, penetrant. Siguranța, inteligența, imagini sonore de o caldă intimitate a genului cameral; iată atribute în încercarea de a dezvălui resursele harpei, care, poate, fără o asemenea „insufletitoare” a sa ar fi fost mai puțin cunoscut în ipostaza solistică.

Valori ale artei vocale — tineri soliști ai Teatrelor lirice din țară, sau încă studenți la clasele de canto din cele trei Conservatoare — sînt prezente permanent în viața de concert, fie în montări de opere, fie în recitaluri, concerte cu arii sau liederuri. Să rememorăm punerea în scenă a Traviatei verdienne la Conservatorul din București, cu două versiuni solistice: cea „cultivat-rafinată a Irinei Săndulescu-Bălan și cea de farmec scenică a Siminei Ivan. În concerte ale Radioteleviziunii, ale Operei Române, în „Studioul tinărului muzician”, în Gale sau în ambianța Festivalului „G. Enescu” am auzit frecvent și alte soprane — pe Angela Burlacu, Liliana Dumitrache, Felicia Filip, Emilia Oprea, Anca Dămăceanu, Adriana Mesteș, pe mezzosoprana Ruxandra Donose, tenorul Ion Pojar, baritonul Alexandru Agache, basul Alexandru Moisiuc s.a. Desigur, ierarhizările intervin automat, confirmînd sau nu ipoteze și pronosticuri precedente; însă anumite voci își păstrează „aureola” cîstigată, devenind certitudini pentru viitorul școlii românești de canto.

Incheiem succinta noastră incursiune cu un fapt artistic ieșit din comun: un copil de zece ani interpretează cu Orchestra Radioteleviziunii Concertul nr. 3 pentru pian de Beethoven. Mihaela Ursuleasa a spulberat doza de scepticism cu care pornisem spre acest concert, oferînd, în schimb, o mostră din minunile pe care le înfăptuiește uneori natura. Asa cum Cella Delavrancea ne uimește și ne impresionează — cîntînd încă la pian la începutul celui de-al doilea secol de viață — la fel încercăm să găsim explicații pentru felul în care se prezintă un copil-fenomen. Interpretarea sa — de o asemenea maturitate muzicală — îți pune întrebarea: cum va aborda ea pianul peste cinci, zece sau n ani? De pe acum, parcă fetea din fața claviaturii a aprofundat armonie, contrapunct, analiza formelor, orchestrație și compoziție, la fel ca un pianist cu triplul vîrstei ei. Am putea presupune că o ușurință nativă, un program sever de studiu și o îndrumare consecventă generează o tehnică de mare mobilitate și forță. Dar nu mai e posibilă o explicație la fel de clară despre talmăcierea partiturii. Mihaela Ursuleasa conduce și gradează fiecare micro- sau macro-structură prin ceea ce are mai esențial, prin succedarea sau suprapunerea liniilor importante. Un simț pianistic foarte fin acoperă chiar mici inexactități în suflul larg al muzicii. Și nu minimalizăm — aici — rolul profesoarei Stela Drăgulin care, în mediul brașovean, cultivă un astfel de talent.

Fără falsă modestie, aceste rînduri însumează, totodată, și experiența de observator a celei care semnează. Cu fiecare concert, cu fiecare artist cunoscut sau urmărit în devenirea sa, s-au adăugat și trăirile personale în autodefinirea unei profesii care presupune implicare și atitudine. Din această perspectivă, să considerăm anul 1988 ca pe o perioadă bogată și interesantă, cu promisiuni și realizări, ce se așează pe acea linie ascendentă a culturii noastre contemporane, în care nici o contribuție nu este de prisos.

VALENTINA SANDU DEDIU

Cultura română în lume

■ La 10 iunie 1988, întrunit în sesiune la Paris, Consiliul Executiv al UNESCO a hotărît în unanimitate adoptarea unei rezoluții speciale privind marcarea, de-a lungul anului 1989, a centenarului morții lui Mihai Eminescu.

■ Universitatea din Viena, propunerea juriului pentru decernarea Premiului Gottfried Herder, a acordat acest premiu anul 1988 profesoarei Zoe D. Trescu-Buşulenga, membru onorabil al Academiei Rep. Socialiste România, pentru ga sa activitate literară și științifică. Atribuirea acestei distincții este încă o recunoaștere a valorii incontestabile a activității literare românești contere și a prestigiului de care bucură în context european.

■ Povestirea Logodni Băieșu, a apărut în revista „Sîrșel” (ianuarie).

■ Revista „Sonntagsblätter” din R.D. Germană, a publicat o traducere a poeziei „Cîntecul din gîină” lui Anghel Dușan. ■ Sub egida Asociației Române de Societate Română, a fost organizată, la Institutul de Cercetări Plastice și Industriale, o manifestare culturală sîrbătoare închinată la aniversarea de la nașterea pictorului Luchian.

■ Romanul Ion, de Liviu Breanu, a apărut în limba chineză la Editura „Beiyue” din Taiyuan, provincia Shanxi, și în limba bulgară la Editura „Narodna Kultura” din Sofia.

■ Revista belgradeană „Knjivna Rec” a publicat, în nr. 317 și nr. 318, jurnalul de călătorie al lui Adrian Marino, Zece zile în Iugoslavia, apărut anterior în revista „Tribuna”.

■ La Festivalul filmului pentru copii și tineret de la Tomar (Portugalia), ediția a IX-a, filmul românesc, coproducție de Elisabeta Bosca, a primit „Premiul Secretariatului cinematografic și radioului”.

■ La Universitatea Paris VIII, a avut loc, din inițiativa prof. Roger Dadoun, o dezbateră despre corespondența dintre Panait Istrati și Romain Rolland.

■ Poeme de Ioana Ieronim sînt publicate în revista de poezie „Pi” (nr. 188), din Belgia.

■ La Modena a fost deschisă o expoziție de pictură și serigrafie cu tema Inno alla Romania, de Elena Ușă-Chelaru.

■ În volumul colectiv Time, Culture, Development, publicat de „Fundacion Bariloche” și „International Fund for the Promotion of Culture” (Bariloche, Argentina), este inclus studiul Relevanța socială și culturală a timpului matematic, fizic și psihologic de Solomon Marcus.

■ Traducerea franceză a Eonului dogmatic de Lucian Blaga a apărut la editura elvețiană „L'Age d'Homme”.

■ Poeme de Maria Banuș au fost publicate în revista trimestrială de literatură și artă „Crosscurrents”, din S.U.A.

■ Poeme de Lucian Avramescu (însoțite de o prezentare bibliografică) și un grupaj din lirica lui Nicolae Dan Frunțelată au apărut, în două numere diferite, în revista „Varlik”, din Istanbul.

■ În Caietele de poezie „Jalons” (nr. 30), au fost găzduite poeme de Gabriela Negreanu.

■ La Messina-Taormina (Sicilia) s-a desfășurat prima Convenție mondială a revistelor de teatru. Revista „Teatrul” (București) a fost reprezentată de Ion Cristoiu, redactor-șef.

■ Sopranele Maria Diaconu și Felicia Filip au susținut concerte în orașele Nagoya și Tokio.

■ Traduceri din proza lui D.R. Popescu au apărut la: Editura „Knjivzvene novine”, din Belgrad, volumul Duios Anastasia trecea...; la Tallin, volumul Dor; la Editura „Štافتa”, din Bratislava, Leul albastru.

■ În nr. 2 din volumul 27 al revistei Balkan Studies (Thessaloniki, în Grecia) sînt cuprinse studii și recenzii în care se reflectă elemente de istorie și cultură românească. Semnează: Al. N. Stănculescu-Birda, Const. Dominte, Anna Tabaki, Paolo Agostini.

